

หุ่นนิ่งจากจิตรกรรมกระบวนจีน

โดย

นางสาวสุพิมพ์ วรรณรัตน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

หุ่นนิ่งจากจิตรกรรมกระบวนจีน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

STILL LIFE FROM CHINESE STYLE PAINTING

By
MISS Supim WORATAT

A Thesis Submitted in partial Fulfillment of Requirements
for Master of Fine Arts (VISUAL ARTS)
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2017
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

56004211 : ทศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : หุ่นนิ่งจากจิตรกรรมกระบวนจีน

นางสาว สุพิมพ์ วรรณ : หุ่นนิ่งจากจิตรกรรมกระบวนจีน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :
ศาสรินทร์ เครืออ่อน

ผลงานวิทยานิพนธ์หัวข้อเรื่อง “หุ่นนิ่งจากจิตรกรรมกระบวนจีน” คือ การนำเอาแรงบันดาลใจจากภาพจิตรกรรมกระบวนจีนประดับบานหน้าต่างหรือผนังบานแพลงในสถาปัตยกรรมทางศาสนาของไทยมาประยุกต์ใช้ เพื่อการแสดงออกทางความคิดต่อสภาพความเปลี่ยนแปลงทางค่านิยมในสังคมยุคไทยยุคใหม่ เปรียบเทียบระหว่างความเชื่อแบบพหุวัฒนธรรมที่มีอยู่แต่ละยุคในอดีตของไทย ความเชื่อในตัววัตถุต่าง ๆ ที่เคยเป็นสัญลักษณ์ทางอุดมคติ อันเชื่อว่าเป็นมงคลแก่ชีวิตกับความเชื่อเชิงวัตถุนิยม ที่ศรัทธาในสิ่งที่สามารถจับต้องได้ในสังคมสมัยใหม่ ความศรัทธาในตัววัตถุที่แตกต่างกันนี้ คือ ต้นเค้าของแนวความคิดที่ข้าพเจ้าได้นำมาเป็นแนวทางสร้างสรรค์ผลงานศิลปะแบบไทยร่วมสมัย ด้วยวิธีการหยิบยืมรูปลักษณะ โดยรวมของจิตรกรรมแบบกระบวนจีนรูปเครื่องตั้งเครื่องโต๊ะ มาสร้างขึ้นใหม่เป็นสามมิติสื่อกับมิติและขนบในงานจิตรกรรมดั้งเดิม ผนวกเข้ากับการตั้งวางวัตถุสิ่งของฟุ่มเฟือยที่เราสามารถพบเห็นได้ในห้างสรรพสินค้าทั่วไป ตั้งการตั้งวางวัตถุที่เป็นมงคลและนำพาลังดี ๆ ให้แก่ชีวิตประจำวันตามความเชื่อของคนในสังคมปัจจุบัน ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ทางศิลปะชุดนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสื่อสารความจริงของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มีต่อการพึงพิงสิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัว ของผู้คนที่ย้ายอยู่ในสังคมที่เต็มไปด้วยความหวัง

56004211 : Major (VISUAL ARTS)

Keyword : STILL LIFE FROM CHINESE STYLE PAINTING

MISS SUPIM WORATAT : STILL LIFE FROM CHINESE STYLE PAINTING

THESIS ADVISOR : SAKARIN KRUE-ON

Thesis titled “ Still Life from Chinese Style Painting” is inspired by the walls of Chinese style painting; pane or banphlae in Thai’s religion architecture to apply for explaining ideas. For change values in new Thailand social. The Comparison between multicultural in each age and Thailand's past. Believe in the various objects that used to be symbols of ideals. Believe that it is a sacred object materialism beliefs and lives with the popular faith in modern society. Faith in different objects and options is the outline of the concepts that I took on creative contemporary Thailand artwork. With this method, the overall style of the borrowing the Chinese ritual altar mural paintings to create a new third dimension and in the original painting jobs. Appended it to the placing of extravagant things or objects that can be found in department stores. It is indeed a place sacred objects and bring a positive impact on the daily lives of people in today's society. Creation of arts thesis are aim to communicate the fact of change in behavior towards dependence on things around people who live in a society that is filled with hope.

กิตติกรรมประกาศ

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “หุ่นนิ่งจากจิตรกรรมกระบวนจีน” ครั้งนี้สำเร็จและ
ลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือของอาจารย์ที่ปรึกษา และคณาจารย์ในภาควิชาศิลปไทยทุกท่าน ผู้
มอบความรู้ต่อการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน
เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาผู้ให้ชีวิต ที่ได้เลี้ยงดูอบรม สั่งสอน ให้ข้าพเจ้าได้รู้จักใช้
ชีวิตอย่างมีคุณค่า ขอบคุณเพื่อน ๆ ที่คอยให้คำแนะนำปรึกษาและช่วยเหลือด้วยดีเสมอมาขอบคุณ
สังคมที่ได้มอบประสบการณ์ชีวิตและมุมมองหลากหลายรูปแบบ รวมถึงผู้ที่ให้ความอนุเคราะห์ใน
หลาย ๆ ด้านของการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอขอบพระคุณอย่างยิ่ง

สุพิมพ์ วรรทัด

สารบัญ

	หน้า
.....	ง
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
.....	ช
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	39
บทที่ 1 บทนำ	42
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	43
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์	44
สมมติฐานของการศึกษา.....	44
ขอบเขตของการสร้างสรรค์.....	45
ขั้นตอนและวิธีการสร้างสรรค์.....	45
แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการสร้างสรรค์	46
บทที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์.....	47
แนวความคิดและแรงบันดาลใจ.....	47

อิทธิพลจากจิตรกรรมกระบวนจันรูปเครื่องตั้งโต๊ะ	48
อิทธิพลทางสังคมปัจจุบัน	54
บทที่ 3 กระบวนการและวิธีการสร้างสรรค์	58
ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล	58
ทัศนธาตุที่ใช้ในการสร้างสรรค์	80
บทที่ 4 การดำเนินงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์	87
การสร้างสรรค์และพัฒนาการก่อนวิทยานิพนธ์ช่วงแรก	87
การสร้างสรรค์และพัฒนาการก่อนวิทยานิพนธ์ช่วงที่ 2	2
การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์	3
บทที่ 5 บทสรุป	14
.....	16
รายการอ้างอิง	16
.....	18
ประวัติผู้เขียน	18

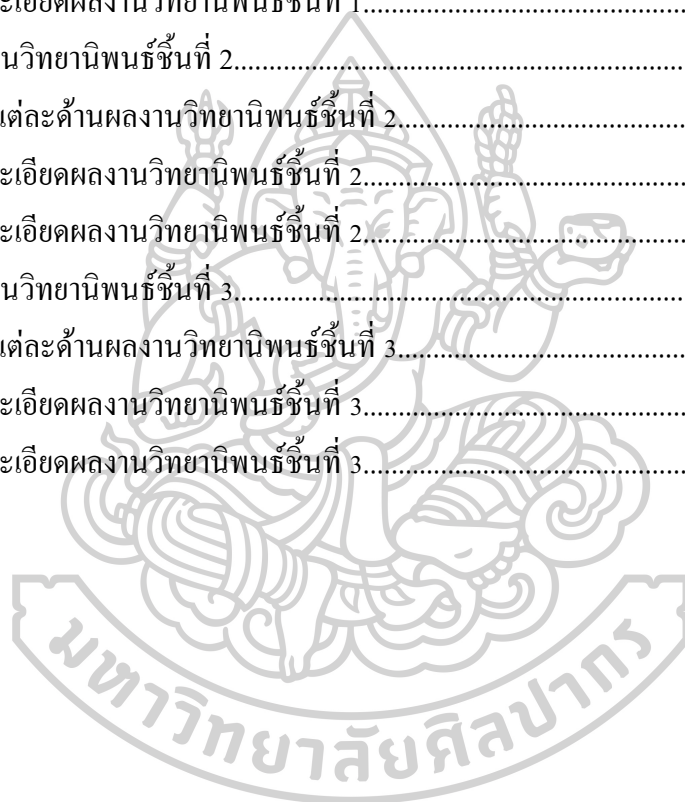

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ภาพจิตรกรรมบนบานประตูภายในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม 1.....	51
2	ภาพจิตรกรรมบนบานประตูภายในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม 2.....	52
3	ภาพจิตรกรรมฝาผนังช่องที่ 2 ภายในพระอุโบสถวัดสามพระยา.....	53
4	วินโดว์ ดิสเพลย์ (WINDOW DISPLAY).....	55
5	วินโดว์ ดิสเพลย์ (WINDOW DISPLAY).....	56
6	ภาพการเปรียบเทียบผลงาน.....	57
7	ภาพร่างลายเส้นจากภาพต้นแบบ.....	60
8	ภาพร่าง 2 มิติ.....	61
9	ภาพร่าง 2 มิติ จากโปรแกรมร่างภาพ 3 มิติ.....	61
10	ภาพจำลอง 3 มิติขนาดเล็ก.....	62
11	ขยายแบบร่าง.....	63
12	ประกอบรวมเป็นผลงาน.....	63
13	โป๊วด้วยเคมีโป๊ว.....	64
14	ขัดกระดาษทราย.....	64
15	การรองพื้นด้วยสี โป๊วและขัดจนเรียบ.....	65
16	พ่นสีน้ำมัน.....	65
17	เช็ดด้วยดินสอพองผสมน้ำ.....	66
18	ทากาวยางมะเดื่อ.....	66
19	รอกาวยางมะเดื่อให้แห้ง 15 นาที.....	67
20	ปิดทองคำเปลว.....	67
21	ปิดทองคำเปลงที่ขอบงาน.....	68
22	เขียนลายเพิ่มที่ขอบ.....	68
23	เขียนลายด้วยสีอะคริลิก.....	69
24	วางลายบนผลงาน.....	69
25	ประกบลายด้วยลูกประกบ.....	70
26	หลังจากลูบดินสอพองให้เกิดลาย.....	70

ภาพที่	หน้า
27	การเขียนลายด้วยผงไททานเนียมผสมกาวกระถิน.....71
28	ภาพหลังจากรดน้ำ ล้างให้ลายจืด.....71
29	เขียนลายเพิ่มเติมด้วยสีอะคริลิก.....72
30	เขียนสีอะคริลิก.....72
31	จัดวางวัตถุลงบนชั้นวาง.....73
32	เคมีโป้ว.....74
33	กระดาษทราย.....75
34	สีน้ำมัน.....75
35	ดินสอพอง.....76
36	กาวกระถิน กาวยางมะเดื่อ และสีเฟล็ก.....76
37	ผงไททานเนียม.....77
38	ผงทอง และทองคำเปลว.....77
39	สีอะคริลิก.....78
40	ฟู่กันเบอร์ต่าง ๆ.....78
41	แจกัน ถ้วย ชาม เซรามิก.....79
42	เครื่องสำอางค์ เครื่องประดับ.....79
43	ดอกไม้ปลอม.....80
44	ภาพการคลี่คลายรูปทรงหลักจากงานจิตรกรรม.....82
45	ภาพเปรียบเทียบรูปทรงย่อยที่นำมาแทนค่า.....82
46	ภาพเส้นภายในที่แฝงอยู่ในรูปทรงหลัก.....83
47	ภาพเส้นภายนอกในลวดลายกระบวนจีน.....84
48	ภาพที่ว่างแทรกตัวอยู่ในรูปทรง.....84
49	ภาพสีมงคลที่แทรกในผลงาน.....86
50	ลักษณะพื้นผิว.....86
51	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ช่วงแรกชิ้นที่ 1.....88
52	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ช่วงแรกชิ้นที่ 2.....1
53	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ช่วงที่ 2 ชิ้นที่ 1.....2

ภาพที่	หน้า
54 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ช่วงที่ 2 ชั้นที่ 2.....	3
55 ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1.....	4
56 ภาพแต่ละด้านผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1.....	5
57 รายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1.....	5
58 รายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1.....	6
59 ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2.....	7
60 ภาพแต่ละด้านผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2.....	8
61 รายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2.....	8
62 รายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2.....	9
63 ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3.....	10
64 ภาพแต่ละด้านผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3.....	11
65 รายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3.....	12
66 รายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3.....	13

บทที่ 1

บทนำ

ค่านิยมของมนุษย์ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา บ้างก็หายไปบ้างก็เจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดการสังคมนั้นเกิดเป็นวัฒนธรรมขึ้น และต่อเนื่องสืบต่อกันมา ศิลปะก็เช่นกันเป็นสิ่งที่มาควบคู่กันกับค่านิยมของมนุษย์ที่สร้างสรรค์ขึ้นจากทักษะฝีมือ โดยใช้หลักของสุนทรียศาสตร์ ปรัชญา ศาสนา คติความเชื่อต่าง ๆ ผนวกไปถึงสภาพแวดล้อม ธรรมชาติต่าง ๆ รอบตัวมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานตามความคิด ซึ่งในแต่ละคนก็จะมีลักษณะผลงานที่แตกต่างกันไป ส่วนใหญ่นิยมสร้างศิลปะเพื่อความงาม มีความหมาย มีคุณค่าที่ช่วยให้เกิดสุนทรียภาพ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวที่ช่วยบอกถึงความเป็นอยู่ได้อย่างดีและเป็นสิ่งที่ช่วยยกระดับจิตใจของมนุษย์ให้สูงขึ้น

เฉกเช่นกับงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ของข้าพเจ้าที่ได้นำเอาค่านิยมสมัยใหม่มาผสมผสานกับรูปแบบเทคนิควิธีการของงานช่างจิตรกรรมเขียนสีเทคนิคลายก้ำมะลอรอบวงจีน อันเป็นภูมิปัญญาและเทคนิควิธีการของช่างโบราณที่มีการผสมผสานระหว่างศิลปะไทยกับจีน เป็นงานประณีตศิลป์ที่ทำตามแบบอย่างของจีนกับเทคนิควิธีการเขียนลายรดน้ำซึ่งเป็นเอกลักษณ์ทางงานช่างไทยแขนงหนึ่ง ซึ่งช่วงหนึ่งในช่วงสมัยรัชกาลที่ 5 เทคนิคการเขียนภาพลายก้ำมะลอสื่อความนิยมลง เนื่องด้วยเหตุปัจจัยหลายประการ เช่น วัสดุที่ใช้ในการเขียนลายก้ำมะลอลที่นำเข้าจากจีนลดน้อยลงจนเกือบหมด รวมถึงอิทธิพลทางการเมืองการปกครองระหว่างประเทศ และอิทธิพลทางศิลปะของยุโรปที่เข้ามามีบทบาทมากขึ้น ทำให้ช่างผู้ชำนาญที่มีความรู้ค่อย ๆ หดหายไป และไม่มีหน่วยใดให้ความสนใจในการอนุรักษ์ สืบทอด และพัฒนา จึงทำให้ในปัจจุบันไม่มีผู้ใดสามารถบอกถึงความถูกต้องของวิธีการเขียนที่เคยมีเป็นเอกลักษณ์มาตั้งแต่ครั้งอดีตได้ ข้าพเจ้าจึงได้นำเทคนิควิธีการนี้กลับมาสร้างสรรค์ใหม่ในรูปแบบเทคนิคที่ได้มีการประยุกต์ให้เข้ากับยุคสมัย

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความแตกต่างวิถีชีวิตของสังคมในปัจจุบัน ทั้งเรื่องของความเชื่อ ความศรัทธา หรือแม้แต่ศิลปะก็ตามต่างมีความแตกต่างกันไปแล้วแต่บริบทของสังคมนั้น ๆ ข้าพเจ้าจึงเอาความแตกต่างทางบริบทของสังคมในอดีตกับปัจจุบันมาเป็นแนวคิดในการนำภาพจิตรกรรมกระบวนจินรูปเครื่องตั้งเครื่องโต๊ะ ที่มีเอกลักษณ์ทั้งรูปแบบ องค์ประกอบ การจัดวาง โครงสร้างสี และความหมายของรูปทรงบนพื้นฐานทางความเชื่อในตัววัตถุต่าง ๆ ที่เคยเป็นสัญลักษณ์ทางอุดมคติ อันเชื่อว่าเป็นมงคลแก่ชีวิต มาผนวกเข้ากับการตั้งวางวัตถุสิ่งของฟุ่มเฟือยที่สามารถพบเห็นได้ในห้างสรรพสินค้า โดยเป็นความเชื่อเชิงวัตถุนิยม ที่สังคมสมัยใหม่ศรัทธาในตัววัตถุที่สามารถจับต้องได้ และตอบสนองความต้องการของมนุษย์เอง

ภาพเครื่องตั้งเครื่องโต๊ะแบบจีนในอดีต เป็นภาพที่จัดได้ว่ามีลักษณะโดดเด่นมากในสมัยต้นรัตนโกสินทร์ โดยช่างเขียนจีนได้มีการจำลองรูปเครื่องตั้งเครื่องโต๊ะนี้มาเขียนไว้ในงานจิตรกรรมไทยตามบานหน้าต่าง บานประตู แทนเรื่องราวทางพระพุทธศาสนาและสิ่งของมงคลต่าง ๆ การนำรูปแบบเครื่องตั้งเครื่องโต๊ะอย่างจีนเข้ามาเขียนบนงานจิตรกรรมฝาผนังของไทยนั้นเกิดขึ้นจากความนิยมในแบบอย่างศิลปะในยุคนั้น ที่มีเครื่องตั้งเครื่องโต๊ะบูชาอย่างจีนเข้ามามีบทบาทต่อสังคมในตอนนั้น ซึ่งเป็นเวลาที่สังคมไทยกำลังนิยมศิลปะกระบวนจิน ทั้งในด้านภาพจิตรกรรมเครื่องตกแต่งเครื่องใช้ต่าง ๆ โดยมีคติที่เป็นปรัชญาแฝงอยู่ ที่ว่าด้วยเรื่องของโลก โชคลางต่าง ๆ และเรื่องราวของความเป็นสิริมงคลของเครื่องตั้งเครื่องโต๊ะอย่างจีน ซึ่งในสังคมไทยยอมรับได้ เพราะเป็นความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ดีงาม การที่นำภาพจิตรกรรมกระบวนจินรูปเครื่องตั้งเครื่องโต๊ะมาเขียนตกแต่งภายในตัวอาคารงานสถาปัตยกรรมทางศาสนาของไทย ก็เป็นเหมือนการเพิ่มความเป็นสิริมงคล และยังทำให้เกิดความพอใจ อีกทั้งคติความเชื่อ และความหมายของรูปแบบการใช้เครื่องตั้งเครื่องโต๊ะนี้ เป็นความเชื่อพื้นฐานที่คนไทยนับถือกันอยู่แล้ว

ในภาพเครื่องตั้งเครื่องโต๊ะส่วนใหญ่จะประกอบด้วย เชิงเทียน แจกัน พานดอกไม้ กระจ่างรูป เป็นเครื่องตั้ง ส่วนเครื่องโต๊ะ ก็จะประกอบด้วย เครื่องถ้วย ดอกไม้มงคล ผลไม้ หรือของมีค่าต่าง ๆ จัดวางอยู่บนโต๊ะ ตั้ง หรือเก้าอี้ เสมือนกับการจัดวางเพื่อการตกแต่งตามบ้านของชาวจีน และยังมีสัญลักษณ์ ของ สัตว์มงคล อวูฐที่แสดงถึงเกียรติยศชื่อเสียงต่าง ๆ อีกด้วย เพื่อเป็นการสักการะบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์และพระพุทธเจ้าตามความเชื่อในวัฒนธรรมจีน ซึ่งสิ่งของต่าง ๆ ที่ได้เขียนลงไปล้วนแล้วแต่บ่งบอกถึงความเป็นสิริมงคล ความอุดมสมบูรณ์ ความสุข ความมีอายุยืนตามแบบแผนการตั้งเครื่องมงคลหรือเครื่องบูชาอย่างจีน

เมื่อเทียบกับปัจจุบันที่มีความเชื่อเชิงวัตถุนิยม ศรัทธาในสิ่งที่สามารถจับต้องได้ วัตถุประสงค์ ความศรัทธาจากวัตถุ คงไม่แปลกที่สินค้ามีชื่อ ราคาแพง และได้รับความนิยมจากคนส่วนใหญ่ ที่รู้จักกันในนามสินค้า “แบรนด์เนม” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เสื้อผ้า รองเท้า กระเป๋า หรืออุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกอย่างโทรศัพท์มือถืออื่นนั้น จะเข้ามามีบทบาทในชีวิตของคน มากกว่าการเป็นสิ่ง ที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้กลายเป็นเครื่องวัดความมั่งมี วัดความดีงาม ความน่าเคารพ สรรเสริญ ของคนในสังคมแทนความเชื่อแบบเดิม ๆ ในที่นี้ข้าพเจ้าได้นำแนวคิด รูปแบบการตั้งวางวัตถุ สิ่งของฟุ่มเฟือยบนชั้นวางของงานศิลปะดีไซน์ (DISPLAY DESIGN) และ วินโดว์ศิลปะ (WINDOW DISPLAY) ต่าง ๆ มาใช้ให้เหมือนกันกับการตั้งวางวัตถุที่เป็นมงคลในอดีตโดยเชื่อว่า จะนำพาสิ่งดี ๆ ให้แก่ชีวิตประจำวันตามความเชื่อของคนในสังคมปัจจุบัน แทนค่าในการ สร้างสรรค์ผลงานศิลปะสามมิติแบบไทยร่วมสมัยในวิทยาลัยพณิชยการ

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์

1. เพื่อศึกษาแนวคิด รูปแบบ เทคนิควิธีการ ที่มาของภาพจิตรกรรมไทยแบบกระบวน จินรูปเครื่องตั้งเครื่องโต๊ะประดับบานหน้าต่างหรือผนังบานแพลงในสถาปัตยกรรมทางศาสนาของ ไทย
2. เพื่อสื่อสารความจริงของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มีต่อการฟังฟังสิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัวของผู้คนที่อาศัยอยู่ในสังคมในปัจจุบัน
3. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัยโดยนำเอาขนบในจิตรกรรมไทยแบบกระบวน จิน มาเป็นสัญลักษณ์ สื่อสารถึงสภาพสังคมยุคใหม่
4. สร้างผลงานสามมิติที่ได้มาจากภาพจิตรกรรมแบบสองมิติ

สมมติฐานของการศึกษา

เมื่อพิจารณาจากแนวความคิด รูปแบบ เทคนิควิธีการ และความเป็นมาของภาพจิตรกรรม กระบวนจินที่นำมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ศิลปะแบบไทยร่วมสมัย ต้องการสื่อให้เห็น ถึงความแตกต่างความเปลี่ยนแปลงของค่านิยมของสังคมในอดีตและปัจจุบันที่มีความเชื่อความ ศรัทธาในตัวของวัตถุเช่นกันแต่ต่างบริบททางสังคม ความเชื่อในตัววัตถุเคยเป็นเพียงสัญลักษณ์ทาง อุดมคติ กับความเชื่อเชิงวัตถุนิยม ที่ศรัทธาในสิ่งที่สามารถจับต้องได้ในสังคมสมัยใหม่ เช่น การจัด

วางดิสเพลย์สินค้าที่มีการตั้งวางวัตถุต่าง ๆ ที่คล้ายกับภาพจิตรกรรมกระบวนจันรูปเครื่องตั้งเครื่องโต๊ะในจิตรกรรมฝาผนัง ซึ่งเป็นความศรัทธาในตัววัตถุที่แตกต่างกันแต่มีความเหมือนและต่างภายใต้บริบททางศิลปะและวัฒนธรรม โดยในการสร้างสรรค์จะใช้การคลี่คลายจากรูปแบบงานที่เป็นภาพจิตรกรรมสองมิติรูปเครื่องตั้งเครื่องโต๊ะประดับบานหน้าต่างหรือผนังบานแพลงภายในสถาปัตยกรรมทางศาสนาของไทยมาสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ในรูปแบบงานสามมิติ เพื่อแสดงออกให้เห็นถึงความจริงของการเปลี่ยนแปลงในสังคมในปัจจุบัน

ขอบเขตของการสร้างสรรค์

1. ขอบเขตทางด้านเนื้อหา การศึกษาวิทยานิพนธ์ชุดนี้ได้รับแรงบันดาลใจจากความสนใจในเรื่องราวของค่านิยมของสังคมระหว่างอดีตและปัจจุบัน
2. ขอบเขตทางด้านรูปแบบ เป็นการสร้างสรรค์งานศิลปะสามมิติที่ได้แรงบันดาลใจมาจากภาพจิตรกรรมไทยกระบวนจันสองมิติ
3. ขอบเขตทางด้านเทคนิคและวิธีการ วิทยานิพนธ์ชุดนี้สร้างสรรค์ผลงานโดยใช้เทคนิคการประกอบไม้ การปิดทองลายกำมะลอ การเขียนสีอะคริลิก ผสมผสานเทคนิคผสมจากวัสดุอื่น

ขั้นตอนและวิธีการสร้างสรรค์

1. ศึกษาข้อมูลเรื่อง “ค่านิยม” ของสังคมอดีต จากผลงานภาพเขียนจิตรกรรมกระบวนจัน
2. ศึกษาข้อมูลเรื่อง “จิตรกรรมกระบวนจันรูปเครื่องตั้งเครื่องโต๊ะ” ที่ประดับบานหน้าต่างหรือผนังบานแพลงในสถาปัตยกรรมทางศาสนาของไทย โดยสังเกต และศึกษารูปแบบ ที่มาความหมายของสิ่งของต่าง ๆ ที่เป็นสัญลักษณ์แทนค่าภายในภาพผลงานจิตรกรรมกระบวนจัน
3. ศึกษาข้อมูลเรื่อง “ค่านิยมทางวัตถุ” ของคนไทยในปัจจุบัน จากสื่อต่าง ๆ เช่น นิตยสาร อินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ สถานที่ต่าง ๆ เช่น ห้างสรรพสินค้าทั้งในเมือง งานดิสเพลย์ ดีไซน์ (DISPLAY DESIGN) และ วินโดว์ ดิสเพลย์ (WINDOW DISPLAY) ต่าง ๆ

4. เรียบเรียง วิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบความหมายของสิ่งของเครื่องใช้ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม ความเชื่อ กระแสนิยมทั้งเก่าและใหม่ เก็บเป็นข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงาน
5. รวบรวมข้อมูลทั้งหมดนำมาสร้างเป็นแบบร่างพร้อมจะนำไปสร้างสรรค์เป็นผลงานจริง
6. ดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานโดยอ้างอิงจากรูปแบบจิตรกรรมลายก้ำมะลอกะบวนจีนดั้งเดิม พร้อมทั้งแก้ปัญหาการปิดทอง การใช้สี และข้อผิดพลาดอื่น ๆ ขณะปฏิบัติงาน
7. นำผลงานสู่การสัมมนา วิจารณ์กับคณะอาจารย์ภาควิชาศิลปไทย เพื่อแก้ไขปัญหาทั้งรูปแบบ วิธีการ และแนวความคิด
8. บันทึก รวบรวมข้อมูลอันเป็นประโยชน์เพื่อการพัฒนาแก้ไขผลงาน

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการสร้างสรรค์

1. ศึกษาจากหนังสือ ตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. ภาพถ่ายจากจิตรกรรมฝาผนังภายในวัดต่าง ๆ
3. อินเทอร์เน็ต
4. สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัว

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้เกิดขึ้นจากการนำเอาแรงบันดาลใจจากภาพจิตรกรรม กระจกบานเงินประดับบานหน้าต่างหรือผนังบานแผละในสถาปัตยกรรมทางศาสนาของไทย เพื่อการแสดงออกทางความคิดต่อสภาพความเปลี่ยนแปลงทางค่านิยมในสังคมยุคไทยยุคใหม่ โดยนำเทคนิควิธีการของช่างโบราณมาประยุกต์ใช้ และนำเสนอในเชิงเปรียบเทียบ เป็นผลงานสร้างสรรค์ในรูปแบบของศิลปะแบบไทยร่วมสมัย ซึ่งมีข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แนวความคิดและแรงบันดาลใจ

ข้าพเจ้าได้แรงบันดาลใจจากภาพจิตรกรรมกระจกบานเงินรูปเครื่องตั้งเครื่องโต๊ะประดับบานหน้าต่างหรือผนังบานแผละในสถาปัตยกรรมทางศาสนาของไทย โดยช่างจีนได้เขียนจำลองภาพเครื่องตั้งเครื่องโต๊ะนี้ขึ้นแทนเรื่องทางพุทธศาสนาแบบดั้งเดิม โดยมีคติที่เป็นปรัชญาแฝงอยู่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของโลก โชคลางต่าง ๆ และเรื่องราวของความเป็นสิริมงคล ซึ่งทั้งคนไทยและคนจีนต่างก็มีความเชื่อเหมือนกันในเรื่องนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องความเป็นสิริมงคลที่รู้จักตั้งแต่สมัยโบราณ

สัญลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของความเป็นสิริมงคลของชาวจีนมีอยู่มากมาย ต่างเป็นความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ดีงามทั้งสิ้น ภายในภาพเครื่องตั้งเครื่องโต๊ะส่วนใหญ่จะประกอบด้วย เฉากัน แจกัน พานดอกไม้ กระจกรูป เครื่องถ้วย ดอกไม้มงคล ผลไม้ หรือของมีค่าต่าง ๆ จัดวางอยู่บนโต๊ะ ตั้ง หรือเก้าอี้ เสมือนกับการจัดวางเพื่อการตกแต่งตามบ้านของชาวจีน และยังมีสัญลักษณ์ของสัตว์มงคล อารูทที่แสดงถึงเกียรติยศชื่อเสียงต่าง ๆ อีกด้วย ซึ่งสิ่งของต่าง ๆ ที่ได้เขียนลงไปล้วนแล้วแต่บ่งบอกถึงความเป็นสิริมงคล ความอุดมสมบูรณ์ ความสุข ความมีอายุยืนยาว ตามแบบแผนการตั้งเครื่องมงคลหรือเครื่องบูชาอย่างจีน และเป็นการสักการะบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์และพระพุทธเจ้าตามความเชื่อในวัฒนธรรมจีนอีกด้วย

แต่เมื่อนำมาเปรียบเทียบวัตถุในปัจจุบันที่มีความเชื่อเชิงวัตถุนิยม คงไม่แปลกที่สินค้ามีเยื่อ ราคาแพง จะเข้ามามีบทบาทมากกว่าการเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้กลายเป็นเครื่องวัดความมั่งมี วัดความดีงาม ความน่าเคารพ สรรเสริญของคนในสังคมแทนความเชื่อแบบเดิม ๆ ในที่นี้ข้าพเจ้าจึงได้นำแนวคิดเรื่องวัตถุนิยมของคนปัจจุบันกับ ความเชื่อในเรื่องรูปวัตถุสิ่งของมงคลในอดีตมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานสามมิติแบบไทยร่วมสมัย โดยการศึกษา ปรับเปลี่ยน และพัฒนากรรมวิธีจากเทคนิคของช่างโบราณภายใต้พื้นฐานของความเป็นไทย ผ่านผลงานการสร้างสรรค์ชิ้นใหม่ในเชิงเปรียบเทียบระหว่างความเชื่อในอดีตกับปัจจุบัน

อิทธิพลจากจิตรกรรมกระบวนจันรูปเครื่องตั้งโต๊ะ

จิตรกรรมกระบวนจัน หมายถึง ภาพเขียนสีที่แสดงถึงวิถีชีวิตชาวจีน หรือคตินิยมแบบจีนหรือเขียนด้วยกรรมวิธีแบบจีน ที่ปรากฏผสมผสานหรือเป็นลักษณะโดดเด่นในจิตรกรรมของไทย¹ โดยเฉพาะในรัชสมัยของรัชกาลที่ 3 พระองค์ทรงให้ความสำคัญกับศิลปะจีนมาก ซึ่งมีผลต่อค่านิยมของคนในสังคมขณะนั้น โดยที่มีการนำเข้าวัสดุหรือแม้แต่การเข้ามาของช่างจีน ทำให้จิตรกรรมกระบวนจันยิ่งเจริญรุ่งเรืองขึ้น ด้วยลักษณะของเทคนิควิธีการที่น่าสนใจ

โดยจิตรกรรมจีนส่วนใหญ่ไม่เขียนภาพเกี่ยวกับเรื่องราวแบบไทย แต่จะเขียนภาพเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับภาพเครื่องตั้งเครื่อง โต๊ะบูชาแบบจีน ซึ่งถือว่าเป็นแบบอย่าง que แสดงถึงแรงบันดาลใจจากศิลปะจีนได้เป็นอย่างดี การถ่ายทอดรูปแบบเทคนิควิธีการในการสร้างสรรค์ภาพจิตรกรรมกระบวนจันรูปเครื่องตั้งเครื่อง โต๊ะมีมาจนถึงในปัจจุบัน โดยเพียงแต่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบสัญลักษณ์ การใช้สีและเทคนิคไปตามค่านิยมของในแต่ละยุคสมัย ส่วนใหญ่จะพบรูปแบบงานนี้ตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่โดยรอบของวัดล้วนรายรอบด้วยชุมชนชาวจีน แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์และเชื่อมโยงระหว่างชุมชนกับวัด เป็นการสร้างสรรค์เพื่อถวายพุทธบูชาแก่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า และเป็นการอุปถัมภ์ค้ำจุนพระพุทธศาสนาให้คงอยู่อีกทาง

อรศิริ ปาณินท์¹ ได้กล่าวถึง การใช้สัญลักษณ์ของชาวจีนว่า การให้กำลังใจเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ของจีนจึงนิยมการให้พรเป็นสิริมงคลแก่กัน แต่การให้พรของจีนมีลักษณะเฉพาะที่นิยมให้เป็นสัญลักษณ์แทนคำพูด เพราะการให้พรโดยใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ เป็นสื่อจะสามารถติดตรงความจำของผู้รับ ได้ง่ายและอยู่นานกว่าการอวยพรด้วยคำพูด ซึ่งนานไปก็ลืมเลือนไปได้ ค่านิยม

¹ {แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย, 2542 #24}

ของการให้พรมักจะวนเวียนอยู่ในเรื่อง 3 เรื่อง เช่นเดียวกับคติของไทย คือ ขอให้ร่ำรวย, ขอให้มีความเจริญรุ่งเรืองด้วยลาภยศ และขอให้หมียายุยืน ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ซึ่งในรูปสัญลักษณ์แทนคำอวยพรของจีนจึงออกมาในหลาย ๆ รูปแบบ ซึ่งล้วนแทนการให้พรที่เป็นมงคลทั้งสิ้น สัญลักษณ์ที่ปรากฏคุ้นเคยในศิลปกรรมกระบวนจีนมักจะใช้สัญลักษณ์กลุ่มต่าง ๆ แทนดังนี้เช่น รูปสัญลักษณ์ สก ลก ชิว, รูปสัญลักษณ์ของทิศทั้ง 8, รูปสัญลักษณ์ของต้นไม้และดอกไม้, รูปสัญลักษณ์ของสัตว์, รูปสัญลักษณ์ของธรรมชาติและสิ่งของ แล้วรูปสัญลักษณ์แห่งความเชื่อ²

ซึ่งในวิทยานิพนธ์ชุดนี้ได้ประยุกต์ใช้รูปแบบสัญลักษณ์ เทคนิควิธีการในการเขียนบนจิตรกรรมภาพเครื่องตั้งเครื่องโต๊ะบูชา มาสะท้อนให้เห็นถึงคตินิยมในเรื่องสัญลักษณ์มงคลผ่านผลงานการสร้างสรรค์ โดยจะนำลักษณะเป็นชั้นเชิงลายประเจจิน ขดม้วน ซึ่งตามความหมายของชาวจีนเชื่อว่าเป็นลวดลายมงคลที่คล้ายกับเงื่อนมงคูล ที่มีลักษณะเป็นเงื่อนที่เชื่อมต่อกันตลอดสำหรับในทางศาสนาเป็นสัญลักษณ์ของความรู้แจ้งอันไม่มีที่สิ้นสุดของพระพุทธเจ้า³ มาใช้เป็นโครงหลักของผลงาน

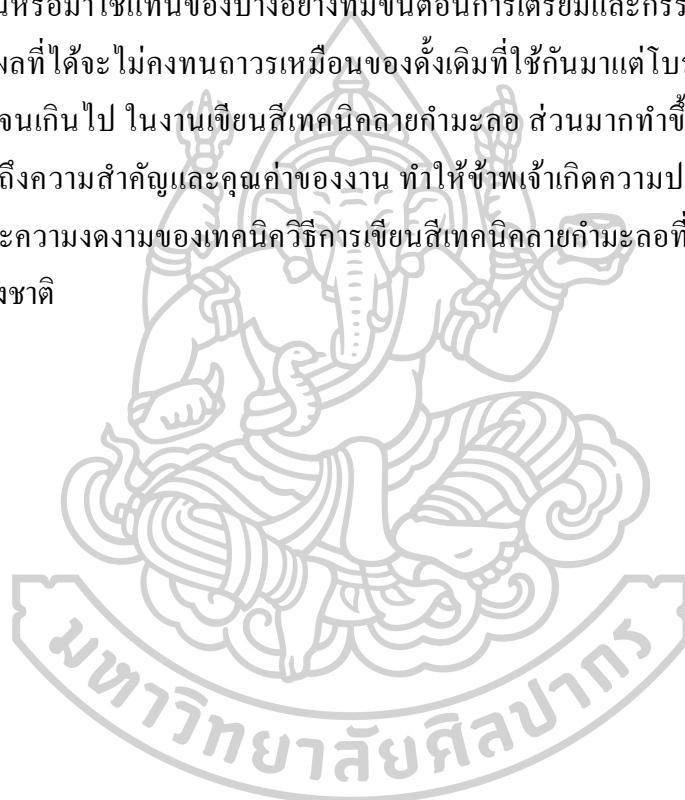
โดยเฉพาะจิตรกรรมกระบวนจีนรูปเครื่องตั้งเครื่องโต๊ะประดับบนบานแพละประตูหน้าต่างภายในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม และภาพจิตรกรรมฝาผนังช่องที่ 2 ภายในพระอุโบสถวัดสามพระยา ที่ข้าพเจ้าได้นำมาเป็นต้นแบบในการสร้างสรรค์เป็นผลงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งภายในภาพจะประกอบด้วยวัตถุทางความเชื่อในอุดมคติอยู่หลายอย่าง เช่น พักทอง แจกันดอกไม้ ดอกโบตัน ดอกท้อ หอกห้อยหยู้อี้ โถไม้ใส่หางนกยูง พู่กัน กระจาดย หีบหิม ส้ม ลูกท้อ ถ้วยชา ลูกแพร ดาบ ม้วนกระจาดย ศาลเจ้าเงินทรงขนาดเล็ก โถไม้ใส่ดอกไม้ ใบไม้ เถาดอกไม้ กระจาดรูป เทียนรูป ฯลฯ ล้วนเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นมงคลที่ทั้งสองวัดได้นำมาแทนค่าความศรัทธา

นอกจากรูปแบบสัญลักษณ์ต่าง ๆ แล้ว ยังมีเทคนิควิธีการของช่างโบราณที่ใช้ในการเขียนภาพจิตรกรรมกระบวนจีน ซึ่งเป็นการเลียนแบบศิลปะจีน โดยการนำเทคนิควิธีการของช่างไทยเข้าไปผสมผสานกับจีน ดัดแปลงจนเกิดกลายเป็นงานจิตรกรรมไทยอีกรูปแบบหนึ่ง ที่เรียกว่า กำมะลอ เป็นงานที่ทำตามแบบอย่างของจีนผสมกับเทคนิควิธีการเขียนลายรดน้ำ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ทางงานช่างของไทย การเขียนภาพหรือลวดลายด้วยวิธีการลายรดน้ำกับเทคนิควิธีการระบายสีด้วยสีฝุ่นผสมยางรักตามแบบของจีนเขียนระบายเป็นภาพ ทำให้ภาพเกิดบรรยากาศที่แปลกตาไปกว่า

² {อรศิริ ปาณินน์, 2533 #18}

³ {สมฤดี กฤตเมธากุล, 1995 #19}

การเขียนลายรดน้ำแต่เพียงอย่างเดียว แล้วจึงเขียนตัดเส้นรอบนอกของสีที่ระบาย รวมทั้งการให้รายละเอียดต่าง ๆ ด้วยเส้นสีทอง ซึ่งอาจแปลความหมายของคำว่า กำมะลอ นี้ว่าไม่แท้ก็ได้ กล่าวคือ ภาพผลงานที่ปรากฏเมื่อเสร็จสมบูรณ์แล้วไม่สามารถระบุได้ชัดเจนในทางเทคนิคใดเทคนิคหนึ่งทั้งลายรดน้ำและจิตรกรรมไทย⁴ แต่ด้วยลักษณะเทคนิคการเขียนลายกำมะลอโบราณ มีขั้นตอนการทำที่ค่อนข้างยาก ทำให้การสร้างสรรคจิตรกรรมเขียนสีเทคนิคกำมะลอโบราณนี้หาผู้ที่จะนำมาสร้างสรรค์ขึ้นยาก แต่ในปัจจุบันทางเทคโนโลยีได้เจริญรุดหน้าไปไกลจนสามารถหาวิธีการ และวัสดุมาเปลี่ยนหรือมาใช้แทนของบางอย่างที่มีขั้นตอนการเตรียมและกรรมวิธีในการทำค่อนข้างยุ่งยาก แม้ว่าผลที่ได้จะไม่คงทนถาวรเหมือนของดั้งเดิมที่ใช้กันมาแต่โบราณแต่ก็ให้ผลที่ไม่ต่างอะไรกันมากจนเกินไป ในงานเขียนสีเทคนิคลายกำมะลอ ส่วนมากทำขึ้นเพื่อเป็นพุทธบูชา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของงาน ทำให้ข้าพเจ้าเกิดความประทับใจในรูปแบบที่มีเอกลักษณ์และความงดงามของเทคนิควิธีการเขียนสีเทคนิคลายกำมะลอที่แสดงถึงภูมิปัญญาและเอกลักษณ์ของชาติ

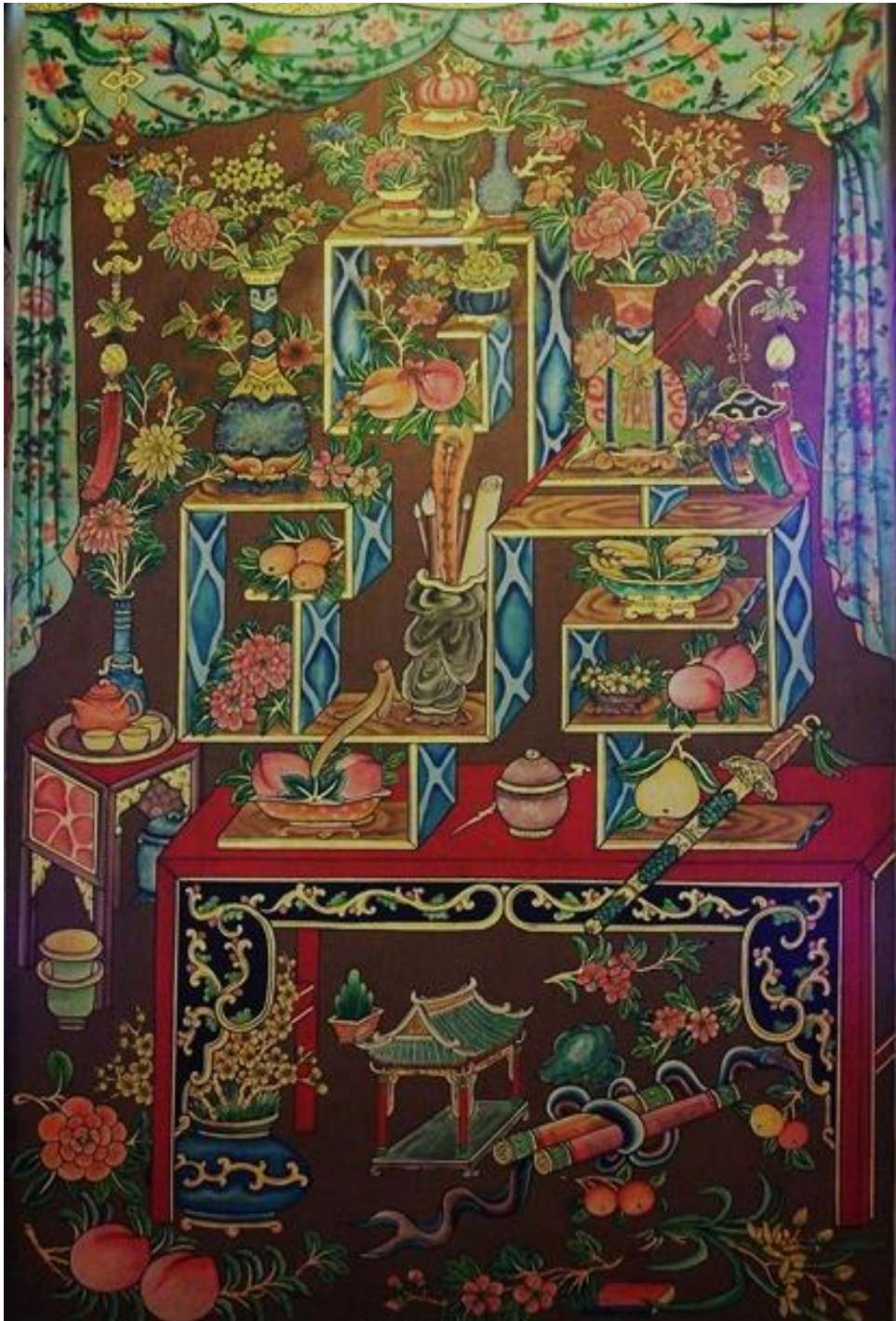
⁴ {สนั่น รัตนะ, 2549 #20}

ภาพที่ 1 ภาพจิตรกรรมบนบานประตูภายในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม 1

ภาพที่ 2 ภาพจิตรกรรมบนบานประตูภายในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม 2

ภาพที่ 3 ภาพจิตรกรรมฝ้ายนึ่งช่องที่ 2 ภายในพระอุโบสถวัดสามพระยา

อิทธิพลทางสังคมปัจจุบัน

ค่านิยม จึงหมายถึง สิ่งที่คนสนใจปรารถนาจะได้ ปรารถนาจะเป็นหรือกลับกลายมาเป็น มีความสุขที่ได้เห็น ได้ฟัง ได้เป็นเจ้าของ ค่านิยมในสังคมจึงเป็นความต้องการของกลุ่มคนในสังคม ซึ่งยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดี มีคุณค่าควรแก่การนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เป็นกรอบของการดำเนินชีวิตเพื่อประโยชน์สุขของตนเองและส่วนรวม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับค่านิยมของตนเอง เพราะจะมีค่านิยมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ควบคู่กันไปแต่ละสังคม เพราะค่านิยมของแต่ละสังคม ส่วนใหญ่ของมนุษย์เป็นมรดกทางความคิดของคนไทยและเป็นพื้นฐานของการเกิดขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมอีกด้วย จากเรื่องราวข้างต้นที่กล่าวนี้ ทำให้ข้าพเจ้าได้นำเรื่องราวค่านิยมที่แตกต่างกัน มาสร้างสรรค์เป็นผลงานทางทัศนศิลป์ เพื่อถ่ายทอดความคิด ทัศนคติส่วนตัว โดยแสดงถึงเรื่องค่านิยมทางสังคม ซึ่งแตกต่างกันไปตามกาลเวลาและวัฒนธรรมส่วนใหญ่

วัตถุนิยมนั้นเกิดจากพื้นฐานของค่านิยมคือการให้คุณค่ากับสิ่งชื่นชอบพอใจในสิ่งนั้น ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของวัตถุนิยมว่า เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่าวัตถุหรือความสุขทางกายเป็นสิ่งมีค่าสูงสุดในชีวิต การให้คุณค่าแก่สิ่งที่เป็นรูปธรรมมากกว่าสิ่งที่เป็นนามธรรม⁵ ลัทธิวัตถุนิยม หรือลัทธิวัตถุนิยม (Realism) มีความเชื่อในโลกแห่งวัตถุ เชื่อในแสวงหาความจริงโดยจิตตามแนวคิดของจิตนิยมอย่างเดียวไม่พอ ต้องพิจารณาข้อเท็จจริงตามธรรมชาติด้วยความจริงที่แท้คือ วัตถุที่ปรากฏต่อสายตา สามารถสัมผัสได้

ในที่นี้ข้าพเจ้าจึงได้นำแนวคิด รูปแบบลักษณะการตั้งวางวัตถุสิ่งของฟุ่มเฟือยบนชั้นวางของงานศิลปะ ดีไซน์ (DISPLAY DESIGN) และ วินโดว์ ศิลปะ (WINDOW DISPLAY) ต่าง ๆ ในยุคปัจจุบันมาใช้ให้เหมือนกันกับการตั้งวางวัตถุที่เป็นมงคลในอดีต โดยเชื่อว่าจะนำพาสิ่งดี ๆ ให้แก่ชีวิตตามความเชื่อของคนในสังคมปัจจุบัน มาแทนค่าในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะแบบไทยร่วมสมัยในวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ด้วยการศึกษ ปรับเปลี่ยน คลี่คลาย พัฒนา กรรมวิธีจากเทคนิคของช่างโบราณภายใต้พื้นฐานของความเป็นไทย ที่แฝงเร้นไปด้วยรูปแบบ เรื่องราว เนื้อหา ความเชื่อ ความศรัทธาของศาสนา คติธรรม และวิถีชีวิตไว้ ผ่านผลงานการสร้างสรรค์ชิ้นใหม่ใน

⁵ {จันทิรา ธนสงวนวงศ์, 2560 #21}

⁶ {สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2554 #22}

⁷ {อุดมศักดิ์ มีสุข, 2560 #23}

เชิงเปรียบเทียบระหว่างความเชื่อในอดีตกับปัจจุบัน และความเป็นวัตถุในอุดมคติกับความเป็นวัตถุในความเป็นจริง สิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงศรัทธาของคนในสังคมปัจจุบัน ที่ศรัทธาในวัตถุที่สามารถจับต้องได้ในค่านิยมสมัยใหม่ โดยใช้วัตถุนิยมเป็นตัววัดค่าความศรัทธา ความมั่งมี ความดีงาม ความน่าเคารพ สรรเสริญของคนในสังคมเช่นเดียวกันกับความเชื่อของวัตถุในอุดมคติแบบเดิม ๆ ที่ใช้เครื่องตั้งเครื่องโต๊ะ ต่างบริบท ต่างยุคสมัย ต่างรูปแบบ ต่างความคิด แต่สิ่งที่เหมือนกันคือ การแสดงออกด้วยความศรัทธา ความเชื่อ ของมนุษย์ที่เป็นตัวขับเคลื่อนผลงานศิลปะนี้ออกมา

ภาพที่ 4 วินโดว์ ดิสเพลย์ (WINDOW DISPLAY)

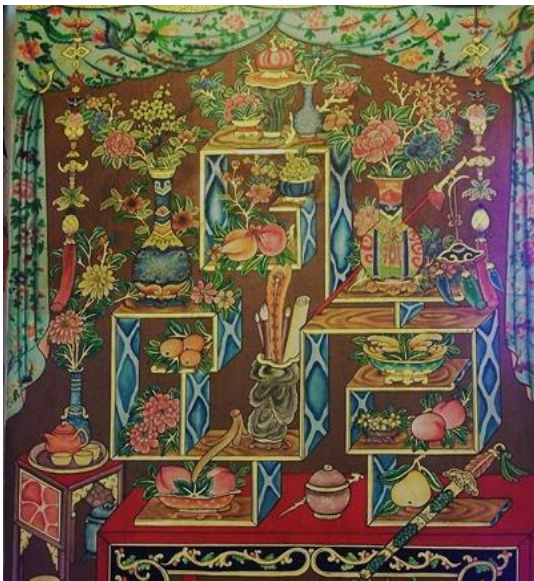
ที่มา : Joyly , [นามแฝง], LONGCHAMP BANGKOK, เข้าถึงเมื่อ 14 กรกฎาคม 2560, เข้าถึงได้

จาก <http://windowdisplaybangkok.blogspot.com/2015/08/longchamp-bangkok.html>

ภาพที่ 5 วินโดว์ ดิสเพลย์ (WINDOW DISPLAY)

ที่มา : yeAm veiwOnReta, [นามแฝง], London Smythson, เข้าถึงเมื่อ 14 กรกฎาคม 2560, เข้าถึงได้
จาก [http://viewonretail.blogspot.nl/search?updated-max=2013-03-14T08:47:00%20-07:00&max-
results=7&reverse-paginate=true](http://viewonretail.blogspot.nl/search?updated-max=2013-03-14T08:47:00%20-07:00&max-results=7&reverse-paginate=true)

ภาพที่ 6 ภาพการเปรียบเทียบผลงาน

บทที่ 3

กระบวนการและวิธีการสร้างสรรค์

ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล

1. การหาข้อมูล

1.1. ศึกษาข้อมูลเรื่อง “ค่านิยม” ของสังคมอดีต จากผลงานภาพเขียนจิตรกรรม
กระบวนจีน

1.2. ศึกษาข้อมูลเรื่อง “จิตรกรรมกระบวนจีนรูปเครื่องตั้งเครื่องโต๊ะ” ที่ประดับบาน
หน้าต่างหรือผนังบานและในสถาปัตยกรรมทางศาสนาของไทย โดยสังเกต และศึกษารูปแบบ
ที่มา ความหมายของสิ่งของต่าง ๆ ที่เป็นสัญลักษณ์แทนค่าภายในภาพผลงานจิตรกรรมกระบวนจีน

1.3. ศึกษาข้อมูลเรื่อง “ค่านิยมทางวัตถุ” ของคนไทยในปัจจุบัน จากสื่อต่าง ๆ เช่น
นิตยสาร อินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ สถานที่ต่าง ๆ เช่น ห้างสรรพสินค้าทั้งในเมือง งานศิลปะดีไซด์
(DISPLAY DESIGN) และ วินโดว์ ศิลปะ (WINDOW DISPLAY) ต่าง ๆ

1.4. เรียบเรียง วิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบความหมายของสิ่งของเครื่องใช้ที่
เกี่ยวกับวัฒนธรรม ความเชื่อ กระแสนิยมทั้งเก่าและใหม่ เก็บเป็นข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงาน

2. ร่างลายเส้น ด้วยการศึกษากาภาพต้นแบบที่ได้จากการไปศึกษาค้นคว้า โดยนำมา
วิเคราะห์เพื่อจะหาโครงสร้างโดยรวมของงาน แล้วนำลายเส้นดังกล่าวไปสร้างแบบร่างใน
รูปแบบของภาพร่าง 2 มิติ และภาพร่าง 3 มิติ

3. ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานจริง

3.1 ขยายแบบร่าง โดยการขึ้นโครงชั้นวางตามแบบร่าง ด้วยไม้อัด

3.2 หลังจากที่ได้โครงชั้นวางตามแบบแล้ว ก็ใช้เคมีไปวปิดรอยเสี้ยนไม้แห้งแล้วจึงขัดให้เรียบด้วยกระดาษทราย จากนั้นก็พ่นสีน้ำมันเคลือบอีกที ก่อนจะฉ้ทาหินสอพองผสมน้ำ เพื่อขจัดความมันบนผิวผลงาน

3.2 การเขียนลายทอง โดยจะแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

3.3.1 แบบที่ 1 คือ การใช้กาวยางมะเดื่อแล้วเขียนสีอะคริลิกทับ โดยการทา กาวยางมะเดื่อ รอประมาณ 15 นาที แล้วปิดทองคำเปลว จากนั้นก็กวาดทองด้วยผ้าชุบน้ำเบา ๆ แล้วค่อยเขียนลายด้วยสีอะคริลิก

3.3.2 แบบที่ 2 คือ การกั้นลายด้วยผงไททานเนียมผสมผงกาวกระถิน มีขั้นตอน ดังนี้

3.3.2.1 นำกระดาษลอกลายปรุลายด้วยเข็ม

3.3.2.2 วางลงบนผิวผลงาน ระวังมือไม่ให้สัมผัส เพราะความมันที่มือจะไปติดที่ผิวผลงาน ประคบด้วยลูกประคบที่ใส่ผลดินสอพองไว้

3.3.2.3 เขียนลายด้วยผงไททานเนียมผสมผงกาวกระถิน ระวังอย่าให้มือไปสัมผัสผิวผลงาน

3.3.2.4 เช็ดด้วยสีเฟล็กบาง ๆ

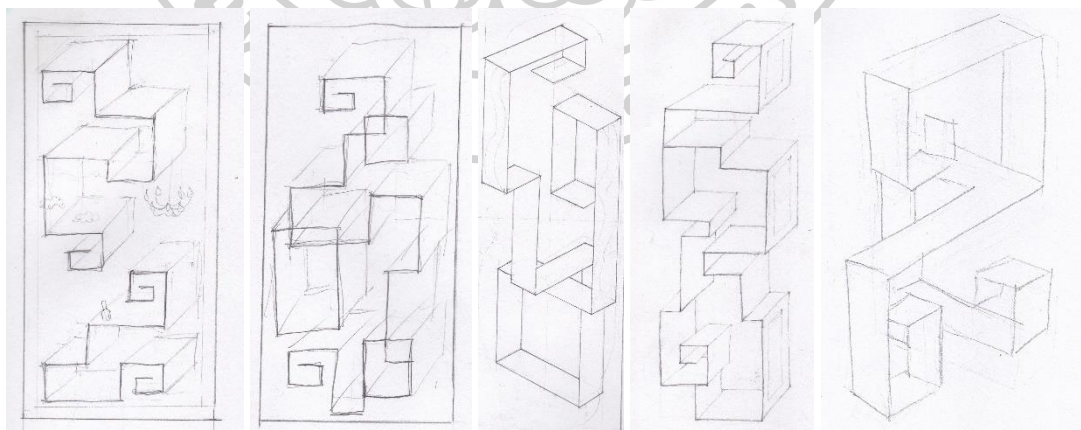
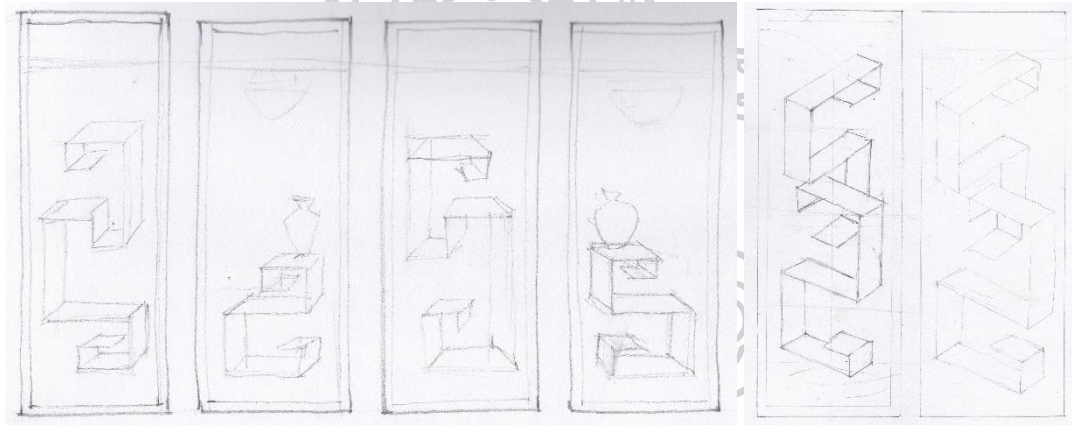
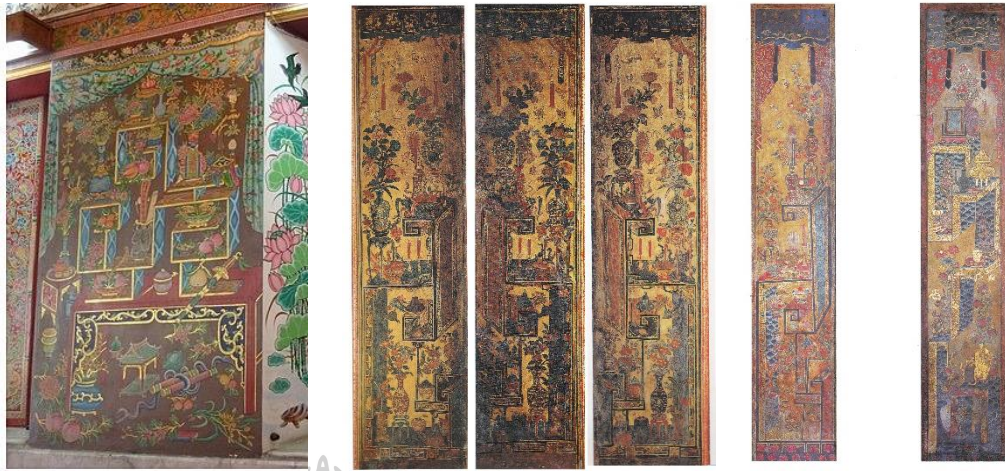
3.3.2.5 ปิดทองด้วยทองผง

3.3.2.6 รดน้ำ โดยค่อย ๆ ล้างออกจนเกิดลายที่เขียนไว้ตอนแรก

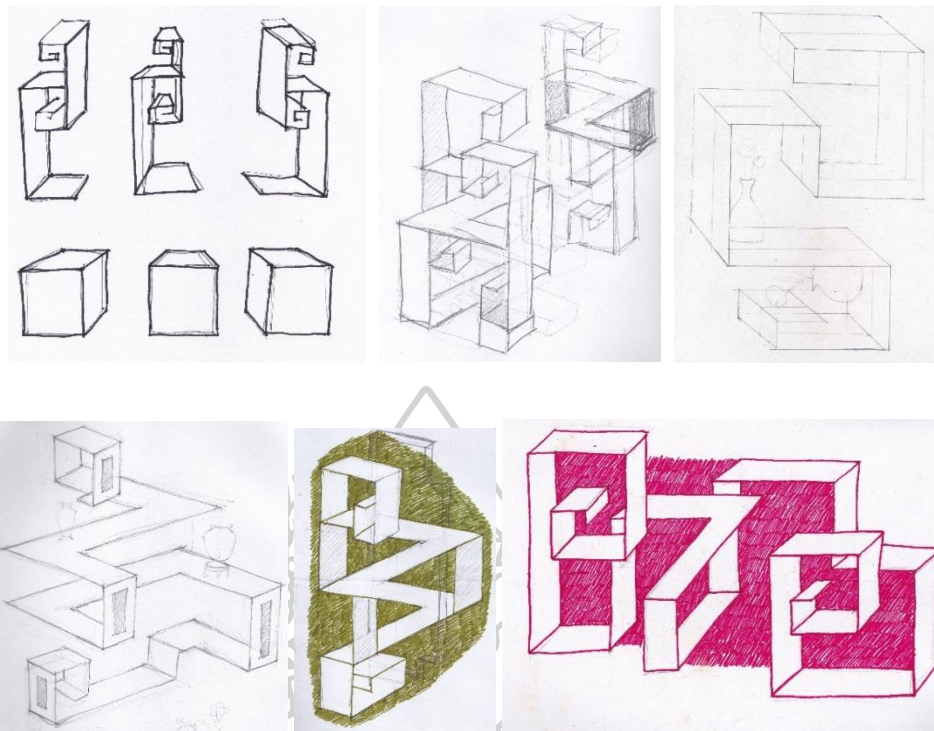
3.3.2.7 เขียนลายเพิ่มเติมด้วยสีอะคริลิก

4. ตรวจสอบความเรียบร้อยและความสมบูรณ์ของผลงาน ก่อนจัดวางวัตถุที่เตรียมไว้

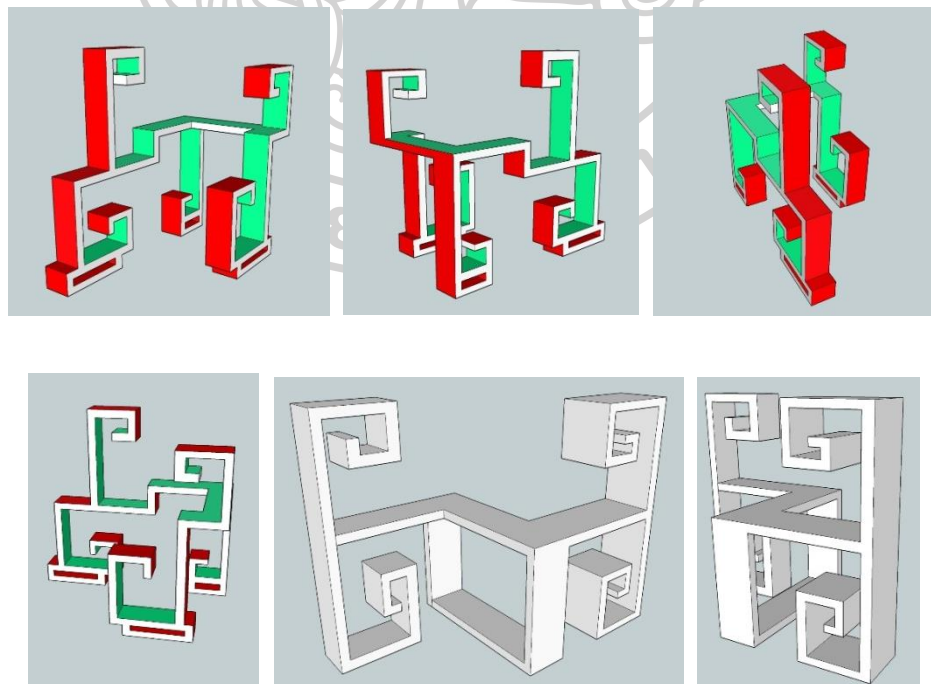
5. จัดวางวัตถุลงบนชั้นวาง พร้อมกับเก็บรายละเอียดผลงานอีกครั้ง

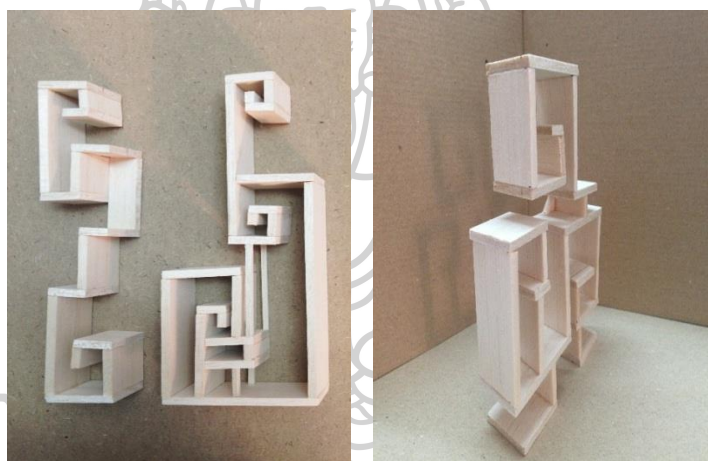
ภาพที่ 7 ภาพร่างลายเส้นจากภาพต้นแบบ

ภาพที่ 8 ภาพร่าง 2 มิติ

ภาพที่ 9 ภาพร่าง 2 มิติ จากโปรแกรมร่างภาพ 3 มิติ

ภาพที่ 10 ภาพจำลอง 3 มิติขนาดเล็ก

ภาพที่ 11 ขยายแบบร่าง

ภาพที่ 12 ประกอบรวมเป็นผลงาน

ภาพที่ 13 โป้วด้วยเคมีโป้ว

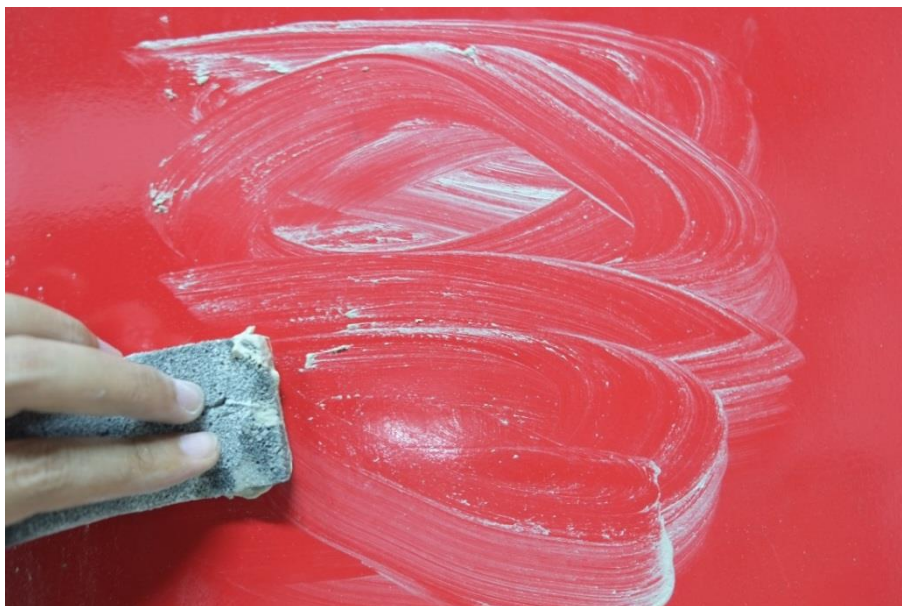
ภาพที่ 14 ขัดกระดาษทราย

ภาพที่ 15 การรองพื้นด้วยสีโป๊วและขัดจนเรียบ

ภาพที่ 16 ฟันสีน้ำมัน

ภาพที่ 17 เช็ดด้วยดินสอพองผสมน้ำ

ภาพที่ 18 ทากาวยางมะเดื่อ

ภาพที่ 19 รอกวางยางมะเดื่อให้แห้ง 15 นาที

ภาพที่ 20 ปิดทองคำเปลว

ภาพที่ 21 ปิดทองคำเปลงที่ขอบงาน

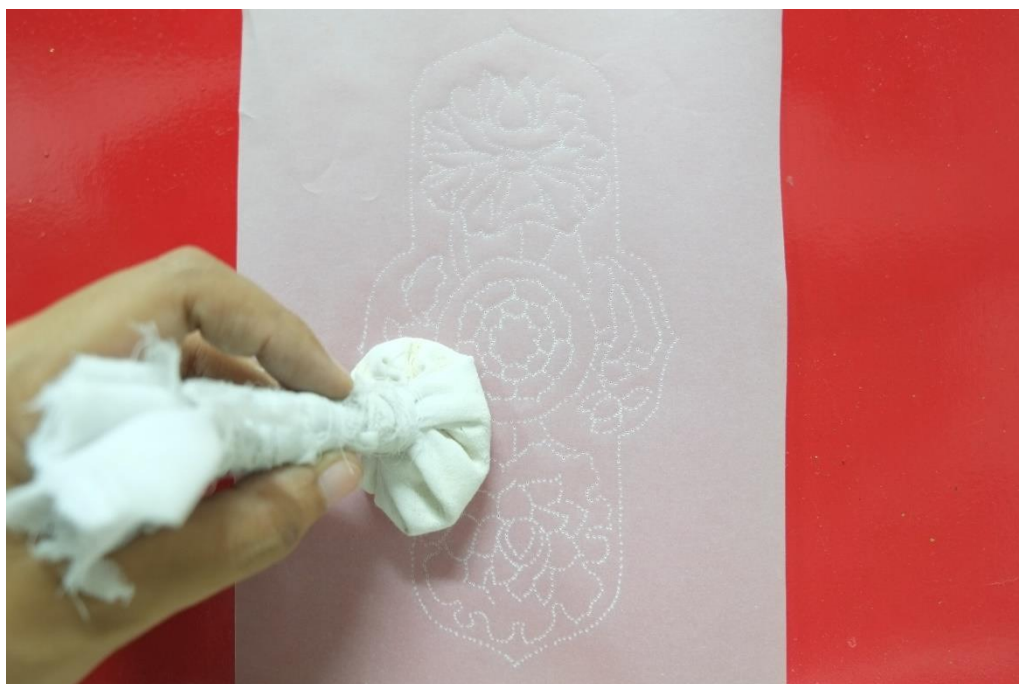
ภาพที่ 22 เขียนลายเพิ่มที่ขอบ

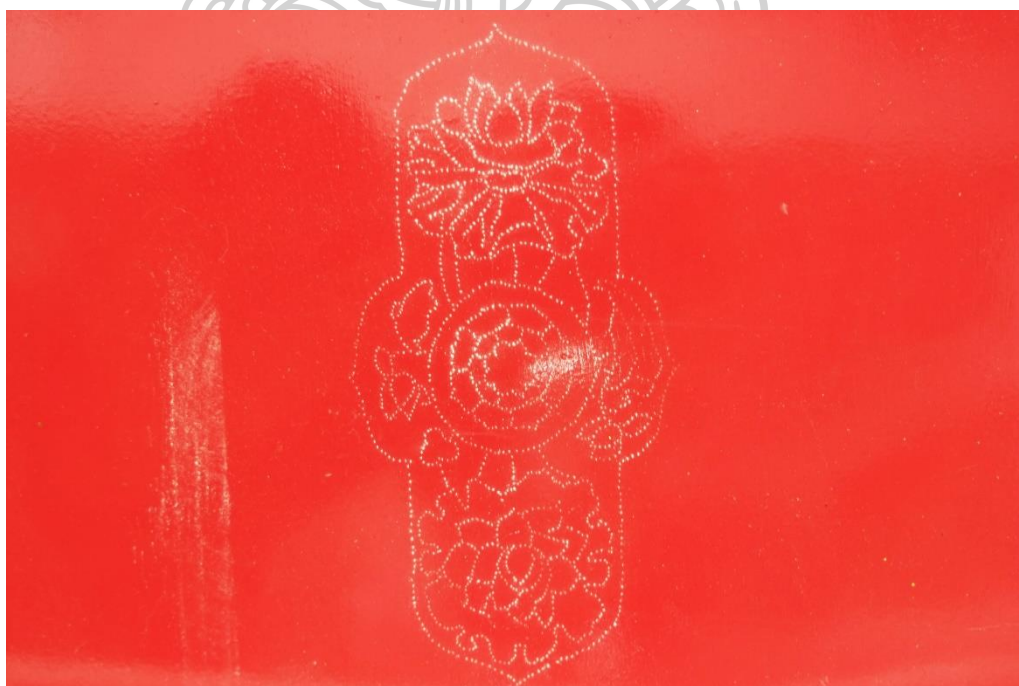
ภาพที่ 23 เขียนลายด้วยสีอะคริลิก

ภาพที่ 24 วางลายบนผลงาน

ภาพที่ 25 ประคบลายด้วยลูกประคบ

ภาพที่ 26 หลังจากลูกดินสอพองให้เกิดลาย

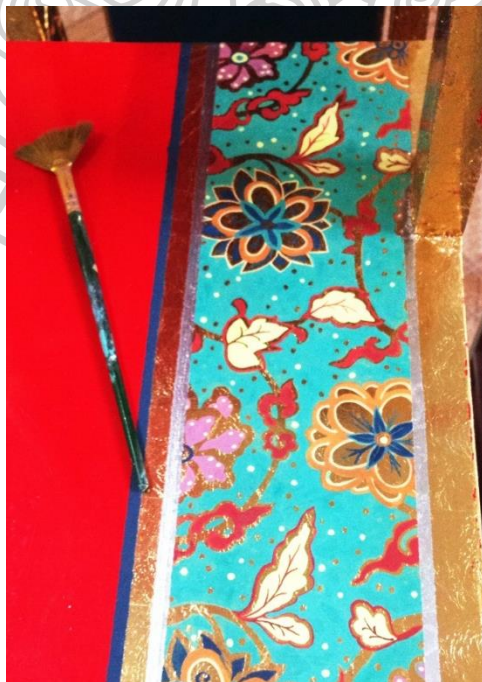
ภาพที่ 27 การเขียนลายด้วยผงไททานเนียมผสมกาวกระฉิน

ภาพที่ 28 ภาพหลังจากรดน้ำ ล้างให้ลายจูน

ภาพที่ 29 เขียนลายเพิ่มเติมด้วยสีอะคริลิก

ภาพที่ 30 เขียนสีอะคริลิก

ภาพที่ 31 จัดวางวัตถุลงบนชั้นวาง

อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์

1. โครงชั้นวางไม้อัด
2. เคมีโป๊ว
3. กระดาษทราย
4. สีน้ำมัน
5. ดินสอพอง
6. กาวยางมะเดื่อ
7. สีเฟล็ก
8. ผงไททานเนียม

9. กาวกระถิน
10. กระจกยลอกลาย
11. เจ็มปรุลาย
12. ทองคำเปลว
13. ทองผง
14. สีอะคริลิก
15. ฟู่กันเบอร์ต่าง ๆ
16. แจกัน ถ้วย ชาม เซรามิก
17. ดอกไม้ประดิษฐ์
18. เครื่องสำอางค์ เครื่องประดับและสิ่งของฟุ่มเฟือย

ภาพที่ 32 เคมีโป้ว

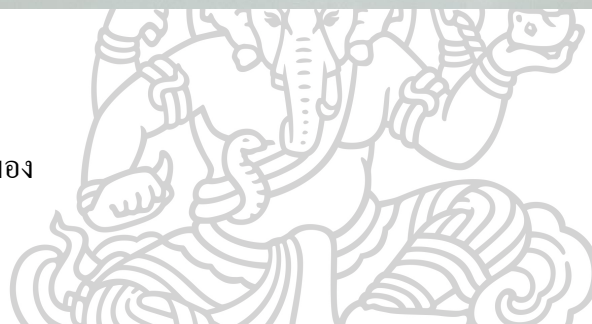
ภาพที่ 33 กระดาษทราย

ภาพที่ 34 สีน้ำมัน

ภาพที่ 35 ดินสอพอง

ภาพที่ 36 กาวกระถิน กาวยางมะเดื่อ และตีเฟล็ก

ภาพที่ 37 ผงไททานเนียม

ภาพที่ 38 ผงทอง และทองคำเปลว

ภาพที่ 39 สีอะคริลิก

ภาพที่ 40 พู่กันเบอร์ต่าง ๆ

ภาพที่ 41 แจกัน ถ้วย ชาม เซรามิก

ภาพที่ 42 เครื่องสำอางค์ เครื่องประดับ

ภาพที่ 43 ดอกไม้ปลอม

ทัศนธาตุที่ใช้ในการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้าได้รับแรงบันดาลใจจากรูปทรงของผลงานจิตรกรรมลายกัมมะลอกระบวนจิน โปราณ ซึ่งเป็นผลงานที่สร้างขึ้นเพื่อรับใช้ศาสนาเป็นพุทธบูชา ตามความเชื่อของไทย ผสมผสานกับแนวความคิดเกี่ยวกับค่านิยมในปัจจุบันของมนุษย์ที่มีความแตกต่างของวิถีชีวิต โดยให้ความสนใจเรื่องราวทางพระพุทธศาสนาและความเลื่อมใส ศรัทธาในพระธรรมคำสอนน้อยลง แต่กลับมีเรื่องราวของวัตถุนิยมเข้ามาแทนที่มากขึ้น เรื่องราวทางพระพุทธศาสนาได้กลายเป็นการถูกบันทึกไว้เพียงในภาพจิตรกรรมฝาผนัง ผนวกเช่นภาพจิตรกรรมกระบวนจิน ในงานจิตรกรรมฝาผนังที่แสดงถึงความรักและความศรัทธาในพระพุทธศาสนา ข้าพเจ้าจึงนำรูปแบบนี้มาผนวกกับแนวความคิดทางสังคม โดยสร้างสรรค์เป็นผลงานจิตรกรรมกระบวนจินสมัยใหม่ เป็นการสร้างสรรค์เชิงล้อเลียน เปรียบเทียบ ค่านิยมแต่ละยุคสมัยระหว่างอดีตและปัจจุบัน ในรูปแบบผลงานสองมิติถึงนามธรรม และแบบสามมิติ จำนวน 3 ชุด โดยมีทัศนธาตุในผลงานสร้างสรรค์ ดังนี้

1. รูปทรง (Form)

ผลงานการสร้างสรรค์ชุดนี้ ได้นำรูปทรงที่แสดงให้เห็นถึงที่มาของรูปแบบชั้นวาง กระบวนจีน ซึ่งมีที่มาจากลวดลายประแจจีน ขดม้วน ในรูปทรงที่แตกต่างกันออกไปมีทั้งในแบบ แนวตั้งและแนวนอน ซึ่งชาวจีนเชื่อว่าเป็นลวดลายมงคล มีความหมายคล้ายเงื่อนมงคล ในทาง ศาสนาเงื่อนมงคลเป็นสัญลักษณ์ของความรู้แจ้งอันไม่มีที่สิ้นสุดของพระพุทธเจ้า ส่วนใหญ่จะพบ รูปทรงนี้ในงานจิตรกรรมฝาผนังตามวัดต่าง ๆ ที่ได้รับอิทธิพลของศิลปะจีน โดยเฉพาะจิตรกรรม เขียนสีเทคนิคกำแพงลวดลายกระบวนจีนบนบานผละประตูหน้าต่างภายในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลา ราม และภาพจิตรกรรมฝาผนังช่องที่ 2 ภายในพระอุโบสถวัดสามพระยา ซึ่งข้าพเจ้าได้นำต้นแบบ ของ 2 วัดนี้มาใช้ในการสร้างสรรค์ นำรูปแบบดังกล่าวมาคลี่คลาย ปรับเพิ่มลด ตามสมควร ซึ่งใน ที่นี้ให้รูปทรงของชั้นวางกระบวนจีนเป็นรูปทรงหลักหรือโครงสร้างหลักของชั้นงาน ที่ต้องการสื่อ ถึงความศรัทธาดั้งเดิมในพุทธศาสนาเป็นสัญลักษณ์แทนพุทธบูชาสมัยก่อน ในที่นี้ได้ปรับรูปทรง หลักหรือโครงสร้างหลักให้มีการบิดเบี้ยวเพื่อสื่อถึงความบิดเบี้ยวของความคิดคำนิยมของคนใน ปัจจุบันที่ถูกบิดเบือนจากเดิมไป เทียบกับเรื่องของศาสนาที่เสื่อมลง เพราะมนุษย์ไม่เห็นถึงคุณค่าที่ เป็นอยู่

ส่วนรูปทรงย่อยที่นำมาใช้ในงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ คือ แจกกัน ถ้วย ชาม เซรามิก เครื่องสำอากค์ เครื่องประดับต่าง ๆ และดอกไม้ปลอม รูปทรงดังที่กล่าวมานี้ต้องการสื่อถึงเรื่องราว ค่านิยมสมัยใหม่ โดยใช้เรื่องความสุขความงาม ความเป็นผู้หญิง มานำเสนอซึ่งเป็นเรื่องราวที่ สามารถเข้าถึงได้ง่าย มาแทนคำวัตถุซึ่งอยู่ภายในภาพจิตรกรรมที่เป็นต้นแบบ ที่ประกอบด้วย สิ่งของมงคลหรือสัญลักษณ์มงคลวางอยู่ มีของที่ใช้สำหรับตั้งบูชา เช่น พักทอง แจกกันดอกไม้ ดอก โบตัน ดอกท้อ หอกห้อยห้อย โลไม้ไผ่หางนกยูง พู่กัน กระจาดย หีบหิม ส้ม ลูกท้อ ถ้วยชา ลูกแพร์ คาบ ม้วนกระจาดย ศาลเจ้าเงินทรงขนาดเล็ก โลไม้ดอกไม้อื่นๆ ใบไม้ เถาดอกไม้อื่นๆ กระจ่างรูป เทียน รูป ฯลฯ ซึ่งล้วนแล้วเป็นของมงคลที่ใช้เป็นพุทธบูชา

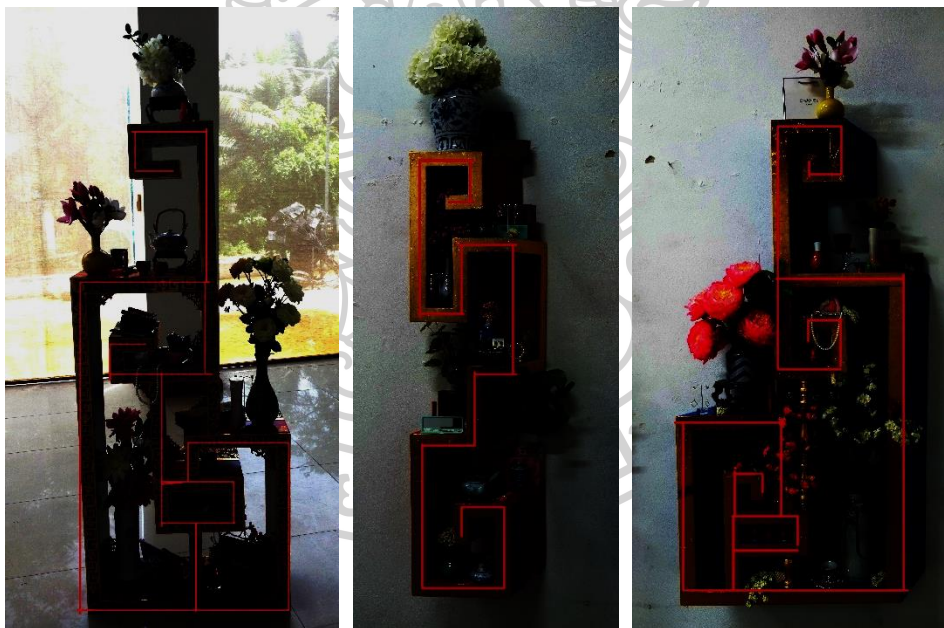
ภาพที่ 44 ภาพการคลี่คลายรูปทรงหลักจากงานจิตรกรรม

ภาพที่ 45 ภาพเปรียบเทียบรูปทรงย่อยที่นำมาแทนค่า

2. เส้น (Line)

เส้นเป็นตัวกำหนดขอบเขตของรูปทรง ให้เกิดการแยกส่วนกันระหว่างรูปทรงกับที่ว่าง ซึ่งภายในผลงานจะมีทั้งเส้นรูปนอกและเส้นภายในจะเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ในการสร้างสรรค์งาน ศิลปะจึงจำเป็นต้องมีเส้น โครงสร้าง ซึ่งเป็นเส้นภายในที่ใช้ความรู้สึกมอง เช่น เส้น โครงสร้างของ องค์ประกอบ ที่เกิดจากเส้นแกนของส่วนต่าง ๆ ที่ประสานกันอยู่ภายในภาพ ซึ่งมีความสำคัญต่อการสร้างอารมณ์ความรู้สึกส่วนรวม ส่วนเส้นภายนอกที่สามารถมองเห็นด้วยตาเปล่า ก็เกิดจากเส้นที่นำมาเขียนลวดลายกระบวนการจินตนาการที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของงานจิตรกรรมไทย เพราะเส้นจะทำหน้าที่สร้างรูปทรงต่าง ๆ ล้วนแต่ใช้เส้นเป็นสำคัญ เริ่มตั้งแต่กระบวนการร่างภาพ เป็นตัวช่วยส่งเสริมให้ผลงานนั้นแสดงถึงความปราณีต ละเอียด ที่แสดงให้เห็นถึงการเคลื่อนไหวของเส้นลวดลาย พร้อมกับสื่อความหมายในความเป็นไทยอีกด้วย

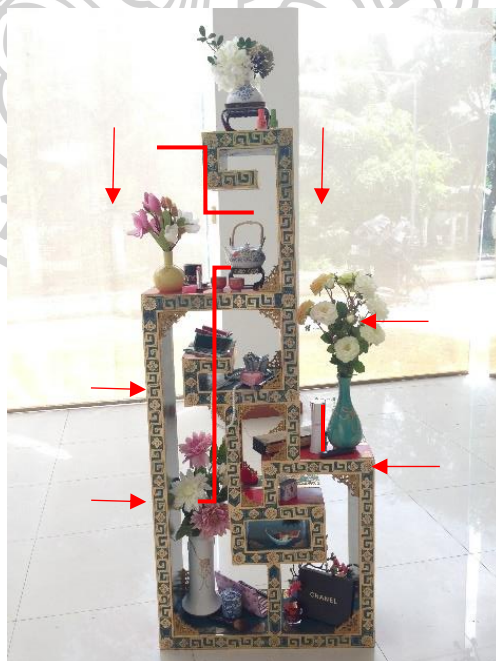
ภาพที่ 46 ภาพเส้นภายในที่แฝงอยู่ในรูปทรงหลัก

ภาพที่ 47 ภาพเส้นภายนอกในลวดลายกระบวนจีน

3. พื้นที่ว่าง (Space)

ในที่นี้พื้นที่ว่างเป็นทัศนธาตุที่มองไม่เห็นแต่จะปรากฏก็ต่อเมื่อมีทัศนธาตุอื่นมา กำหนดรูปร่างหรือมาก่อนให้เกิดปฏิกิริยาขึ้น ซึ่งในการสร้างสรรค์วิถยานิพนธ์ชุดนี้รูปแบบงานของ ข้าพเจ้ามีรูปผลงานออกมาในรูปแบบสองมิติถึงนามธรรม ที่ออกมาในรูปแบบของงานที่สามารถดู ได้หลายด้าน เป็นที่ว่างจริงที่เข้าไปแทรกอยู่ในรูปทรง พร้อมกับช่วยให้ที่เกิดจังหวะภายในงาน

ภาพที่ 48 ภาพที่ว่างแทรกตัวอยู่ในรูปทรง

4. สี (Colour)

การใช้สีในงานจิตรกรรมไทย เดิมสีในงานจิตรกรรมน้อยมาก มักใช้สีขาว สีดำ และสีแดง แต่ต่อมาสีเริ่มมีมากขึ้น ที่เรียกว่า “สีเบญจรงค์” คือ มี 5 สี อันได้แก่ สีเหลือง คราม แดงชาด ขาว และดำ เป็นสีหลักของช่างมาแต่ดั้งเดิม ส่วนสีที่นำมาสร้างสรรค์ในครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นสีสด เช่น สีแดง สีน้ำเงิน สีเขียวมรกต สีทอง เป็นต้น ซึ่งเป็นสีที่นิยมใช้ของคนจีน โดยใช้สื่อถึงความ เป็นมงคล ยกตัวอย่างเช่น

สีแดง เป็นสีที่เกี่ยวข้องกับไฟ หรือธาตุไฟ ซึ่งหมายถึง แสงสว่าง ความอบอุ่น พลังกำลัง และความรุ่งโรจน์ สีแดงจึงเป็นสัญลักษณ์แห่งความ โชคดีและความสุข ในวัฒนธรรมจีน ได้ยกสีแดงไว้เป็นสัญลักษณ์ของความมงคล มีความหมายโดยทั่วไปถึงความ โชคดีและความสุข ปรกติในช่วงเทศกาลวันตรุษจีน จะมีธรรมเนียมที่ผู้อาวุโสจะมอบอั่งเปาให้แก่ลูกหลาน เพื่อต้อนรับปีใหม่และให้สีไล้ให้พรกับคนที่อายุน้อยกว่า ซึ่งอั่งเปาหรือซองจดหมายสีแดงนี้เองยังเป็นสัญลักษณ์ของความเจริญรุ่งเรือง การเติบโตองงามอีกด้วย นอกจากนี้เรายังจะได้เห็นสีแดงอีก บ่อย ๆ ในโอกาสมงคลอื่น ๆ อีก เช่น งานแต่งงานตามวัฒนธรรมชาวจีน ก็ใช้สีแดงให้เป็นเครื่อง แสดงถึง โชคดี ความสุข และการมีอายุยืนยาว

สีน้ำเงินหรือสีซิง (เขียวอมน้ำเงิน) ในสมัยโบราณสีน้ำเงินหรือสีซิงมีที่มาจาก การเกิด ดันใหม่ของพืช เป็นสีที่มีความเกี่ยวข้องกับธาตุไม้ ซึ่งมีความหมายถึงความเป็นธรรมชาติและการ เกิดใหม่ จึงมักใช้เป็นตัวแทนของฤดูใบไม้ผลิ เป็นสีที่แสดงถึงพลังและ ความมีชีวิตชีวา ในสมัย โบราณมีการจัดเจดสีฟ้าเข้ารวมกับสีเขียว สื่อความหมายถึงการเกิดใหม่ การรักษา ความไว้วางใจ และชีวิตที่ยืนยาว

สีเขียว สื่อถึง ความมั่งคั่ง ความอุดมสมบูรณ์ การฟื้นฟู ความหวัง ความสามัคคีและ ความเจริญก้าวหน้า อีกทั้งสีเขียวยังหมายถึงความบริสุทธิ์และสะอาดอีกด้วย

สีทอง เป็นสีของความร่ำรวยและสูงส่ง เป็นสีแห่งชัยชนะ ส่วนในวัฒนธรรมจีนนั้นได้ ยกสีเหลืองไว้ว่าเป็นสีที่สวยงามที่สุด และมีคำกล่าวที่ว่า “สีเหลืองสร้างหยินและหยาง” ซึ่งหมายความว่าสีเหลืองเป็นองค์ประกอบของทุกสรรพสิ่ง สีเหลืองเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นกลางและความ โชคดีและบ่อยครั้งจะถูกจับคู่กับสีแดงเพื่อใช้ตกแต่งสถานที่เพื่อเสริมความเป็นสิริมงคลให้แก่ เจ้าของผู้อยู่อาศัย ทั้งนี้สีเหลืองยังเป็นสีประจำองค์จักรพรรดิจีนในทุกยุคทุกสมัยอีกด้วย

ภาพที่ 49 ภาพสิ่งมงคลที่แทรกในผลงาน

5. พื้นผิว (Texture)

ลักษณะผิวในงานมีทั้งความละเอียด ความหยาบของร่องรอย ความมัน ความด้านของพื้นผิว ผิวที่มันวาวของทองคำเปลวที่ปิดในงานเป็นคุณลักษณะผิวอย่างหนึ่งของงานจิตรกรรมไทย ซึ่งเป็นผลงานที่ได้พื้นผิวจากเทคนิควิธีการส่วนตัว โดยทำชิ้นงานมีพื้นผิวที่เรียบเนียนจนเกิดความมันวาวที่มีลักษณะใกล้เคียงกับพื้นผิวของงานจิตรกรรมลายรดน้ำและลายก้ำมะลอบแบบดั้งเดิม ผสมผสานกับการปิดทองเขียนสีกระบวนจีน ซึ่งเป็นพื้นผิวที่ได้จากเทคนิควิธีการเฉพาะ

ภาพที่ 50 ลักษณะพื้นผิว

บทที่ 4

การดำเนินงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “หุ่นนิ่งจากจิตรกรรมกระบวนจีน” (Still Life from Chinese Style Painting) เป็นการศึกษาค้นคว้าผลงานศิลปะที่มีลักษณะเฉพาะตน นำเสนอเรื่องราวความเชื่อที่แตกต่างของสังคมในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งในอดีตมีความเชื่อในเรื่องราวทางพระพุทธศาสนา เครื่องตั้งเครื่องโต๊ะอย่างจีน วัตถุมงคลต่าง ๆ ที่ให้ความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตตามอุดมคติ ต่างจากปัจจุบัน เรื่องราวของวัตถุนิยมเข้ามาแทนที่ความเชื่อแบบเดิมมากขึ้น ข้าพเจ้าจึงนำรูปแบบจิตรกรรมกระบวนจีนที่สองมิติที่มีมาแต่อดีตผนวกกับแนวคิดทางสังคม โดยสร้างสรรค์เป็นผลงานจิตรกรรมกระบวนจีนสมัยใหม่ในรูปแบบสามมิติ เป็นการสร้างสรรค์เชิงเปรียบเทียบ คำนึงแต่ละยุคสมัยระหว่างอดีตและปัจจุบัน โดยการสร้างสรรค์ผลงานแบ่งได้ 3 ช่วง ดังนี้

การสร้างสรรค์และพัฒนาการก่อนวิทยานิพนธ์ช่วงแรก

เป็นการสร้างสรรค์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ช่วงแรก รูปแบบของงานเป็นจิตรกรรม 2 มิติ ได้แรงบันดาลใจจากภาพจิตรกรรมฝาผนังกระบวนจีน ซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะของศิลปะจีน-ไทย รูปทรงที่นำมาเสนอ คือ รูปทรงของชั้นวางกระบวนจีนมาเป็นสื่อ โดยการนำวัตถุนิยมที่พบในสมัยใหม่มาแทนค่านิยมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน มาทำให้เกิดเป็นความแตกต่างระหว่างสมัยเก่ากับสมัยใหม่

ภาพที่ 51 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ช่วงแรกชิ้นที่ 1

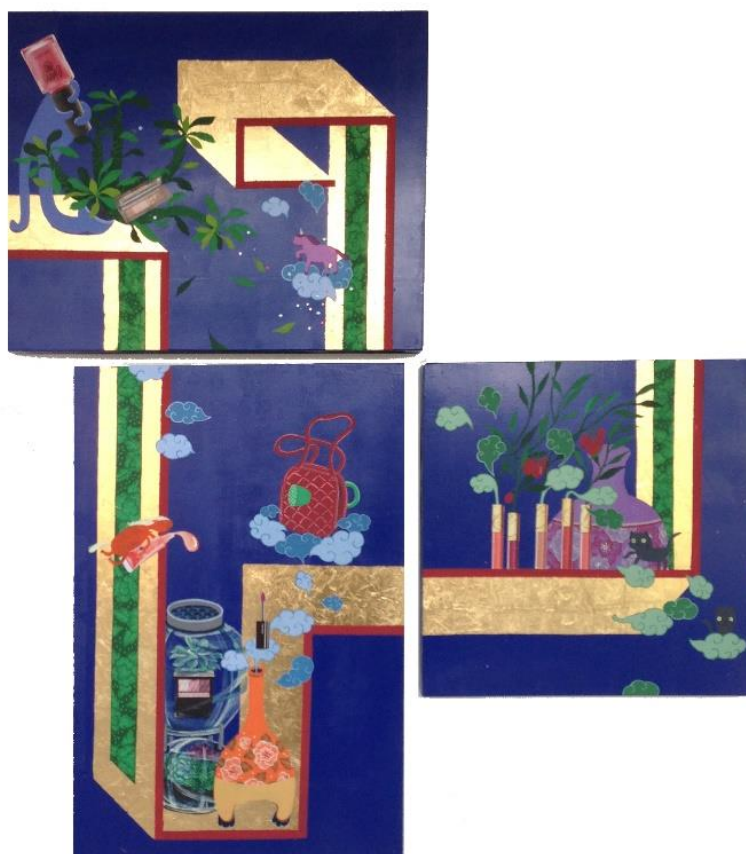
ภาพที่ 52 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ช่วงแรกชิ้นที่ 2

ปัญหาที่พบในการสร้างสรรค์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ช่วงแรก คือ เนื้อหารูปทรงที่นำมาจัดแย้งเรื่องค่านิยมยังไม่ชัดเจนพอ เนื้อหาทั้งหมดถูกรูปแบบลวดลายต่าง ๆ ของพื้นหลังกลืนไปหมด ทำให้ผลงานการสร้างสรรค์ช่วงแรกนี้ยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร

การสร้างสรรค์และพัฒนาก่อนวิทยานิพนธ์ช่วงที่ 2

เป็นการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ที่ต่อเนื่องจากการสร้างสรรค์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ช่วงแรก โดยมีการปรับปรุงเนื้อหา รูปทรงที่จะนำมาจัดแย้งกับแนวความคิดเรื่องค่านิยมให้มีความสอดคล้องกันมากขึ้น รูปแบบผลงานยังคงเป็นงานจิตรกรรมสองมิติ เพิ่มเติมจากเดิม คือ การลดขนาดของผลงานให้เล็กลง และนำเสนอในรูปแบบการจัดวาง เนื้อหาผลงานมีการนำเอาวัตถุสมัยใหม่มาผสมกับจินตนาการ โดยการออกแบบวัตถุให้เป็นไปตามความคิดตัวเองมากขึ้น

ปัญหาที่เกิดขึ้นในการสร้างสรรค์และพัฒนาก่อนวิทยานิพนธ์ช่วงนี้ คือ ความไม่ลงตัวของรูปแบบชั้นวางกระบวนจีนและวัตถุที่นำเสนอ การจัดวางผลงานดูอัดอัดเกินไป ขาดพื้นที่ว่าง

ภาพที่ 53 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ช่วงที่ 2 ชั้นที่ 1

ภาพที่ 54 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ช่วงที่ 2 ชั้นที่ 2

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ช่วงสร้างสรรค์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์เกิดการพัฒนาทั้งรูปแบบวิธีการและการจัดวางผลงานดูน่าสนใจมากขึ้น ทำให้ผลงานในช่วงวิทยานิพนธ์มีการเปลี่ยนรูปแบบขึ้น โดยดึงจินตนาการจากการมองภาพจิตรกรรมกระบวนจีนสองมิติออกมาเป็นผลงานสามมิติ ซึ่งเป็นรูปลักษณะเดิมแต่นำเสนอแบบใหม่ โดยชิ้นผลงานมีทั้งหมด 3 ชิ้น ชิ้นแรกเป็นรูปแบบชั้นวางแบบตรง ชั้นที่สองและสามได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของตัวชั้นวางแบบตรงให้มีการบิด 45 องศา ดูลวงตาแทนความหมายของความคิดคำนิยมที่ถูกบิดเบือนจากสิ่งที่มีอยู่เดิมมาเป็นสิ่งใหม่

ภาพที่ 55 ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1

ภาพที่ 56 ภาพแต่ละด้านผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1

ภาพที่ 57 รายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1

ภาพที่ 58 รายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ภาพที่ 59 ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2

ภาพที่ 60 ภาพแต่ละด้านผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2

ภาพที่ 61 รายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2

ภาพที่ 62 รายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ภาพที่ 63 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

ภาพที่ 64 ภาพแต่ละด้านผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3

ภาพที่ 65 รายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3

ภาพที่ 66 รายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3

บทที่ 5

บทสรุป

เนื้อหาทั้งหมดในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้มีการรวบรวมขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติสร้างสรรค์ ศึกษา ค้นคว้า หาข้อมูล ทดลอง วิเคราะห์จนเกิดเป็นรูปธรรมออกมาเป็นผลงานทั้งหมด 3 ชุด ในหัวข้อวิทยานิพนธ์ชุด “หุ่นนิ่งจากจิตรกรรมกระบวนจีน” (Still Life from Chinese Style Painting) ซึ่งได้รับแรงบันดาลใจจากภาพผลงานจิตรกรรมกระบวนจีนภายในวัดต่าง ๆ ที่ช่างไทยโบราณได้สรรค์สร้างขึ้นมา

รูปแบบและความเป็นมาของงานสร้างสรรค์ในครั้งนี้ เป็นรูปแบบงานสามมิติไทยร่วมสมัยที่ โดยได้จำลองภาพเครื่องตั้งเครื่องโต๊ะนี้ขึ้นแทนเรื่องราวพุทธศาสนาแบบดั้งเดิม โดยมีคติที่เป็นปรัชญาแฝงอยู่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของโลก โชคลางต่าง ๆ และเรื่องราวของความเป็นสิริมงคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องความเป็นสิริมงคลที่รู้จักตั้งแต่สมัยโบราณ ที่เป็นสัญลักษณ์ตัวแทนของสิ่งที่ดีงามทั้งสิ้น การที่นำภาพจิตรกรรมกระบวนจีนรูปเครื่องตั้งเครื่องโต๊ะมาเป็นแรงบันดาลใจก็เหมือนเป็นการเพิ่มความเป็นสิริมงคล ตามแบบแผนการตั้งเครื่องมงคลหรือเครื่องบูชาอย่างจีน และเป็นการสักการะบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์และพระพุทธเจ้าตามความเชื่อในวัฒนธรรม แต่เมื่อนำวัตถุในปัจจุบันที่มีความเชื่อเชิงวัตถุนิยมมาแทนค่าความศรัทธาในสิ่งที่สามารถจับต้องได้ โดยมีวัดค่าความศรัทธาจากวัตถุ สินค้ามีหือ ราคาแพง และได้รับความนิยมจากคนส่วนใหญ่ จนเข้ามามีบทบาทในชีวิตของคนปัจจุบัน มากกว่าความเชื่อทางวัตถุในอุดมคติที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งวัตถุปัจจุบันเหล่านี้กลายเป็นเครื่องวัดความมั่งมี วัดความดีงาม ความน่าเคารพ สรรเสริญของคนในสังคมแทนความเชื่อแบบเดิม ๆ ในที่นี้ข้าพเจ้าจึงได้นำแนวคิด รูปแบบการตั้งวางวัตถุสิ่งของฟุ่มเฟือยบนชั้นวางของงานศิลปะดีไซน์ และ วินโดว์ ดิสเพลย์ ต่าง ๆ มาใช้ให้เหมือนกันกับการตั้งวางวัตถุที่เป็นมงคลในอดีตโดยเชื่อว่าจะนำพาสิ่งดี ๆ ให้แก่ชีวิตตามความเชื่อของคนในสังคมปัจจุบัน มาแทนค่าในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะแบบไทยร่วมสมัยในวิทยานิพนธ์ชุดนี้ เพื่อเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความจริงของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มีต่อการพึงพิงสิ่งต่าง ๆ รอบตัวของผู้คนในแต่ละยุคสมัย

และการศึกษาเหล่านี้จะสำเร็จมิได้ หากขาดครูผู้ประสาทวิชา ทั้งครูช่างโบราณ และครูผู้ให้ความรู้ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ที่คอยหล่อหลอมองค์ความรู้ให้ข้าพเจ้าได้มีพัฒนาหลาย ๆ ด้าน ทั้งทางด้านการพัฒนาตนเอง พัฒนาความคิด และพัฒนาจิตใจให้เป็นคนดีของสังคม ซึ่งข้าพเจ้าจะไม่มีวันลืมพระคุณอันยิ่งใหญ่ของครูทั้งหลาย และหวังว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจในงานศิลปะในศาสตร์ของจิตรกรรมกระบวนจีนนี้

รายการอ้างอิง

theAsianparent [นามแฝง]. โรคติดหู, ผลกระทบจากการเลี้ยงลูกแบบวัตุนิยม.

<https://th.theasianparent.com/%E2%80%9C%E0%B9%82%E0%B8%A3%E0%B8%84%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%94%E0%B8%AB%E0%B8%A3%E0%B8%B9%E2%80%9D%E0%B8%9C%E0%B8%A5%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%97%E0%B8%9A%E0%B8%88%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%A5%E0%B8%B5%E0%B9%89%E0%B8%A2%E0%B8%87%E0%B8%A5%E0%B8%B9%E0%B8%81%E0%B9%81%E0%B8%9A%E0%B8%9A%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%96%E0%B8%B8%E0%B8%99%E0%B8%B4%E0%B8%A2%E0%B8%A1/>

ไทยรัฐออนไลน์ [นามแฝง]. นิด้าโพล ชี้คุณธรรมของสังคมไทยรุนแรงปานกลาง ปัญหาวัตุนิยมควรแก้สูงสุด.

<https://www.thairath.co.th/content/824346>

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	สุพิมพ์ วรรณ
วัน เดือน ปี เกิด	6 เมษายน 2533
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลศิริราช
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2555 กำลังศึกษาปริญญาโท สาขาจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	9 หมู่ 3 ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก 26130
รางวัลที่ได้รับ	2555 - รางวัลเหรียญทองแดง ระดับอายุ 21-25 ปี ศิลปกรรมเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 7 - ร่วมแสดงผลงานเนื่องในโอกาสครบรอบ 36 ปี ภาควิชาศิลปไทย คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2556 - รางวัลที่ 1 เหรียญทองบัวหลวง ประเภทจิตรกรรมร่วมสมัย จิตรกรรมบัวหลวงครั้งที่ 35 ของมูลนิธิธรรมาธิการกรุงเทพฯ - ร่วมแสดง งานศิลปกรรม ครั้งที่ 1 ของสมาคมนักศึกษาเก่า คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2557 - รางวัลที่ 2 เหรียญเงินบัวหลวง ประเภทจิตรกรรมร่วมสมัย จิตรกรรมบัวหลวงครั้งที่ 36 ของมูลนิธิธรรมาธิการกรุงเทพฯ - รางวัลที่ 2 การประกวดศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 60 สนับสนุนโดยธนาคารกรุงไทย 2560 - ร่วมแสดง จิตรกรรมบัวหลวง ครั้งที่ 39 ของมูลนิธิธรรมาธิการกรุงเทพฯ - ร่วมแสดง ศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 63